നിരാകരണപത്രം

(Disclaimer)

പ്രാദേശികഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്ത വിധിന്യായം നിർമ്മിത ബുദ്ധ്യാധിഷ്ഠിത വിവർത്തന ഉപകരണത്തിന്റെ സഹായത്തോടെയും കേരള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഐ.റ്റി. ഡയറക്ടറേറ്റ് സാധൂകരിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, ഇതിന്റെ ഉള്ളടക്കത്തിൽ ആശയപരമായോ സാംഗത്യപരമായോ വ്യാകരണപരമായോ ആഖ്യാനപരമായോ തെറ്റുകൾ കടന്നു കൂടാൻ സാധ്യതയുള്ളതാണ്. ഈ തർജ്ജമ കേവലം വ്യവഹാരകക്ഷികളുടെയും പൊതുജനങ്ങളുടെയും പൊതുവായ അറിവിലേക്ക് ഉപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. ഔദ്യോഗികവും പ്രായോഗികവുമായ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങൾക്കും വിധി നിർവഹണ നടപ്പാക്കലുകൾക്കും പ്രസ്തുത വിധിന്യായത്തിന്റെ ഇംഗ്ലീഷ് പതിപ്പ് ആധികാരികവും അന്തിമവും ആയിരിക്കും.

കീർത്തിയും മറ്റുള്ളവരും മുതലായവർ

V

ഓറിയന്റൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്

(സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ 19-20/2021)

2021 ജനുവരി 05

[ജസ്റ്റിസ് എൻ.വി. രമണ, ജസ്റ്റിസ് എസ്. അബ്ദുൾ നസീർ,ജസ്റ്റിസ് സൂര്യ കാന്ത്]

മോട്ടോർ വാഹന നിയമം, 1988: ക്ലെയിമുകളും നിയമപരമായ ബാധ്യതകളും അപകടം നടക്കുന്ന സമയത്തുതന്നെ തീരുമാനിക്കപ്പെടും - അതിനുശേഷം ഉണ്ടാകുന്ന ഏതൊരു മാറ്റങ്ങളും, നിലവിലുള്ള വ്യവഹാരങ്ങളെ സാധാരണഗതിയിൽ ബാധിക്കാൻ പാടില്ല - ക്ലെയിം ചെയ്യുന്നവർക്ക് കുറഞ്ഞ വേതനത്തിലെ പിന്നീടുള്ള വർദ്ധനവുകളെ ആശ്രയിക്കാൻ കഴിയാത്തതുപോലെ, നിയമനടപടികൾ നിലനിൽക്കുന്നതിനിടയിൽ ഒരു ആശ്രിതൻ മരിച്ച എന്നതിന്റെ ആനുകൂല്യം ഇൻഷുറർക്കും തേടാൻ കഴിയില്ല - അതുപോലെ, ഈ വിഷയത്തിൽ ഏതെങ്കിലും അഭിഭാഷകൻ (വക്കീൽ) നൽകുന്ന ഏതൊരു നിയമപരമായ ഇളവുകളും, കക്ഷികൾക്ക് ബാധകം ആക്കില്ല.

നിയമത്തിലെ ഇളവ്: അനുവദനീയത, പരിധി - വിധി: അഭിഭാഷകർക്ക് നിയമപരമായ അവകാശങ്ങൾ ഇല്ലാതാക്കാനോ നിയമത്തിന് വിരുദ്ധമായ കരാറുകളിൽ ഏർപ്പെടാനോ കഴിയില്ല - മോട്ടോർ വാഹന നിയമം, 1988

മോട്ടോർ വാഹന നിയമം, 1988: തെളിവുകളുടെ അഭാവത്തിൽ വരുമാനം കണക്കാക്കൽ - വിധി: ഈ കേസിൽ, ക്ലെയിം ചെയ്യുന്നവർക്ക് മരിച്ച ഭർത്താവിന്റെ വരുമാനം തെളിയിക്കുന്ന ഒരു രേഖയും ഹാജരാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധ്യാപക ജോലി സ്ഥാപിക്കാനും കഴിഞ്ഞില്ല എന്നത് ശരിയാണെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വരുമാനം കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഏറ്റവും താഴ്ന്ന നിരക്കിലുള്ള കുറഞ്ഞ വേതനം സ്വീകരിക്കുന്നത് ന്യായീകരിക്കാൻ കഴിയില്ല - സാക്ഷികളുടെ മൊഴി, രേഖാമൂലമുള്ള തെളിവുകൾ, അപകടത്തിന്റെ സാഹചര്യങ്ങൾ

എന്നിവയിൽ നിന്ന്, മരിച്ചയാൾ താരതമ്യേന കൂടുതൽ വിദ്യാഭ്യാസ യോഗ്യതയുള്ളവനും വൈദഗ്ധ്യമുള്ളവനും ആയിരുന്നു എന്ന് വ്യക്തമാണ് - കൂടാതെ, യാത്രയ്ക്കായി ഒരു മോട്ടോർസൈക്കിൾ ഉപയോഗിച്ചത് വഴി അദ്ദേഹം തന്റെ കുടുംബത്തിന് ഒരു ന്യായമായ ജീവിത നിലവാരം നിലനിർത്തിയിരുന്നു എന്ന് തെളിയിക്കപ്പെടുന്നു - മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബത്തിന്റെ നിലവിലുള്ള ജീവിത നിലവാരം സംരക്ഷിക്കുക എന്നത് മോട്ടോർ അപകട നഷ്ടപരിഹാര നിയമത്തിന്റെ ഒരു അടിസ്ഥാന ശ്രമമാണ് - അതിനാൽ, വൈദഗ്ധ്യമുള്ള തൊഴിലാളികൾക്ക് ബാധകമായ 6197 രൂപയുടെ കുറഞ്ഞ വേതനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കേസിൽ പ്രയോഗിച്ചു.

മോട്ടോർ വാഹന നിയമം, 1988: ഭാവി സാധ്യതകൾ - മരിച്ചയാൾ സ്വയം-തൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന ആളോ അല്ലെങ്കിൽ നിശ്ചിത ശമ്പളക്കാരനോ ആയിരുന്നെങ്കിൽ, മരണസമയത്ത് 40 വയസ്സിന് താഴെയായിരുന്നു എങ്കിൽ, സ്ഥാപിത വരുമാനത്തിന്റെ 40% അധികമായി കൂട്ടിച്ചേർക്കണം-മരിച്ചയാൾക്ക് 40 വയസ്സിനും 50 വയസ്സിനും ഇടയിലായിരുന്നെങ്കിൽ പ്രായമെങ്കിൽ 25% അധികമായി കൂട്ടിച്ചേർക്കണം, 50 വയസ്സിനും 60 വയസ്സിനും ഇടയിലായിരുന്നെങ്കിൽ പ്രായമെങ്കിൽ 10% അധികമായി കൂട്ടിച്ചേർക്കണം. ഇതായിരിക്കണം കണക്കാക്കാനുള്ള രീതിയായി കണക്കാക്കേണ്ടത് - സ്ഥാപിത വരുമാനം എന്നാൽ നികുതി ഘടകം കുറച്ചുള്ള വരുമാനമാണ് - ഊഹാത്മക വരുമാനം ഉള്ളവർക്ക് ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കേണ്ടതില്ല എന്ന വാദം നിയമപരമായി തെറ്റാണ്, മാത്രമല്ല പണപ്പെരുപ്പം കാരണം വേതനത്തിൽ ഉണ്ടാകുന്ന നിരന്തരമായ വർദ്ധനവ് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ ഈ വാദത്തിന് നിലനിൽപ്പുമില്ല.

മോട്ടോർ വാഹന നിയമം, 1988: വീട്ടമ്മമാർക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്ന ആവശ്യത്തിനായി, നോഷണൽ വരുമാനം കണക്കാക്കുന്നതും, അവർക്ക് ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുന്നതും - നിർണ്ണയിക്കുന്ന ഘടകങ്ങൾ, ചർച്ച ചെയ്തു. (ജസ്റ്റിസ് എൻ.വി. രമണ, കൂട്ടിച്ചേർത്തു)

അപ്പീലുകൾ ഭാഗീകമായി അനുവദിച്ചുകൊണ്ട് കോടതി,

വിധിച്ചു:

<u>ജസ്റ്റിസ് സൂര്യകാന്ത് ഇപ്രകാരം വിധിച്ചു:</u>

1. മരിച്ചയാൾക്ക് മരണസമയത്ത് മൂന്നല്ല, വാസ്തവത്തിൽ നാല് ആശ്രിതർ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന വസ്തുത തർക്കമില്ലാത്തതാണ്. മരിച്ചയാളുടെ ആശ്രിതയായ അമ്മ പിന്നീട് മരിച്ചു എന്നത് മോട്ടോർ വാഹന അപകട നഷ്ടപരിഹാരം കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു കാരണമാകാൻ പാടില്ല. അപകടം നടന്ന സമയത്ത് തന്നെ അവകാശവാദങ്ങളും നിയമപരമായ ബാധ്യതകളും തീരുമാനിക്കപ്പെട്ടും അതിനുശേഷം ഉണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങൾ നിലവിലുള്ള വ്യവഹാരങ്ങളെ സാധാരണഗതിയിൽ ബാധിക്കാൻ പാടില്ല. അപ്പീൽവാദിയായ ക്ലെയിം ചെയ്യുന്നവർക്ക് കുറഞ്ഞ വേതനത്തിലെ പിന്നീടുള്ള വർദ്ധനവുകൾ ആശ്രയിക്കാൻ കഴിയാത്തതുപോലെ, നിയമനടപടികൾ നിലനിൽക്കുന്നതിനിടയിൽ ഒരു ആശ്രിതൻ പിന്നീട് മരിച്ചു എന്നതിന്റെ ആനുകൂല്യം എതിർകക്ഷിയായ ഇൻഷുറർക്കും തേടാൻ കഴിയില്ല. അതുപോലെ, ഈ വിഷയത്തിൽ ഏതെങ്കിലും അഭിഭാഷകൻ നൽകുന്ന ഏതൊരു നിയമപരമായ ഇളവുകളും കക്ഷികൾക്ക് ബാധകമാകില്ല, കാരണം അഭിഭാഷകർക്ക് നിയമപരമായ അവകാശങ്ങൾ ഇല്ലാതാക്കാനോ നിയമത്തിന് വിരുദ്ധമായ കരാറുകളിൽ ഏർപ്പെടാനോ കഴിയില്ല എന്നത് നിയമപരമായി സ്ഥാപിതമായ കാര്യമാണ്.

2.1 കോടതി അനുവദിക്കുന്ന ഏതൊരു നഷ്ടപരിഹാരവും ന്യായവും, യുക്തിസഹവും ആയിരിക്കണം, തൽഫലമായി, അത് തീർച്ചയായും നീതിയുടെ, തുല്യതയുടെ, യുക്തിയുടെ തത്വങ്ങളാൽ നയിക്കപ്പെടണം. മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബത്തിൽ എഴുപത് വയസ്സിന് അടുത്ത പ്രായമുള്ള മാതാപിതാക്കൾ മാത്രമല്ല ഉണ്ടായിരുന്നത്, വെറും 3-ഉം 4-ഉം വയസ്സ് പ്രായമുള്ള രണ്ട് പിഞ്ചു പെൺകുട്ടികളും ഉണ്ടായിരുന്നു; അവരിൽ ഓരോരുത്തർക്കും സ്വയംപര്യാപ്തത നേടുന്നതുവരെ പ്രത്യേക പരിചരണവും ആവശ്യമാണ്. ദുരന്തകരമെന്നു പറയട്ടെ, ദമ്പതികൾക്ക് പുറമെ, ഡ്രൈവറുടെ അശ്രദ്ധ കാരണം അപകടസമയത്ത് ഇരയായ സ്ത്രീയുടെ ഗർഭപാത്രത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന കുടുംബത്തിലെ മൂന്നാമത്തെ കുട്ടിയുടെ ജീവനും നഷ്ടമായി. അതിനാൽ, മരിച്ചവരെ ആശ്രയിക്കുന്ന നാല് കുടുംബാംഗങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും, ടൈബ്യൂണലും ഹൈക്കോടതിയും പ്രയോഗിച്ചതുപോലെ മൂന്നിലൊന്ന് എന്നതിനുപകരം, രണ്ട് ഇരകളുടെയും (ദമ്പതികൾ) സ്വകാര്യ ആവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള കിഴിവ് നാലിലൊന്ന് മാത്രമായിരിക്കണം.

ഡയറക്ടർ ഓഫ് എലിമെന്ററി എജ്യുക്കേഷൻ v. പ്രമോദ് കുമാർ സാഹ **(2019) 10 SCC 674;** *ഹെലൻ സി റെബല്ലോ v. മഹാരാഷ്ട്ര സ്റ്റേറ്റ് റോഡ് ട്രാൻസ്പോർട്ട് കോർപ്പറേഷൻ* **(1999) 1 SCC 90**– ആശ്രയിച്ചു

2.2 രണ്ടാമതായി, ക്ലെയിം ചെയ്യുന്നവർക്ക് ഇരയായ ഭർത്താവിന്റെ വരുമാനം തെളിയിക്കുന്ന രേഖകളൊന്നും ഹാജരാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല, കൂടാതെ അദ്ദേഹം ഒരു അധ്യാപകനായിരുന്നു എന്ന് സ്ഥാപിക്കാനും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നത് ശരിയാണ്; എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വരുമാനം കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ തലത്തിലുള്ള മിനിമം വേതനം സ്വീകരിക്കുന്നത് ന്യായീകരിക്കാനാവില്ല. സാക്ഷികളുടെ മൊഴികളിൽ നിന്നും, രേഖാമൂലമുള്ള തെളിവുകളിൽ നിന്നും, അപകടത്തിന്റെ സാഹചര്യങ്ങളിൽ നിന്നും, ഇരയ്ക്ക് താരതമ്യേന കൂടുതൽ വിദ്യാഭ്യാസ യോഗ്യതയും വൈദഗ്ധ്യവും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് വ്യക്തമാണ്. കൂടാതെ, യാത്രയ്ക്ക് മോട്ടോർസൈക്കിൾ ഉപയോഗിച്ചത് സൂചിപ്പിക്കുന്നത് പോലെ, അദ്ദേഹം തന്റെ കുടുംബത്തിന് ന്യായമായ ജീവിത നിലവാരം നിലനിർത്തിയിരുന്നു. മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബത്തിന്റെ നിലവിലുള്ള ജീവിത നിലവാരം സംരക്ഷിക്കുക എന്നത് മോട്ടോർ വാഹന അപകട നഷ്ടപരിഹാര നിയമത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനപരമായ ലക്ഷ്യമാണ്. അതിനാൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഹരിയാന സംസ്ഥാനത്ത് 2014 ഏപ്രിലിൽ വൈദഗ്ധ്യമുള്ള തൊഴിലാളികൾക്ക് ബാധകമായ കുറഞ്ഞ വേതനമായ 6197 രൂപ എങ്കിലും തീർച്ചയായും പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണ്. [ഖണ്ഡിക 12]

ആർ.കെ. മാലിക് v. കിരൺ പാൽ **(2019) 14 SCC 1 – ആശ്രയിച്ചു**

2.3 മൂന്നാമതും ഏറ്റവും പ്രധാനമായി, പ്രണയ് സേതി റഫറൻസിന്റെ ഫലം വരുന്നത് വരെ അത്തരമൊരു നഷ്ടപരിഹാരം നൽകേണ്ടതില്ലെന്ന് ഹൈക്കോടതിയിൽ സമർപ്പിച്ച കാര്യങ്ങൾ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുന്നതിനെ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നതിൽ എതിർകക്ഷിയായ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനിയുടെ ഭാഗത്ത് ന്യായമല്ല. എന്നിരുന്നാലും, ഈ വിഷയത്തിലെ നിയമം ഇനി അനിശ്ചിതത്വത്തിൽ അല്ല, അത് വ്യക്തമായിക്കഴിഞ്ഞു. മരിച്ചയാൾ സ്വയംതൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന ആളോ അല്ലെങ്കിൽ സ്ഥിര ശമ്പളത്തിൽ ഉള്ള ആളോ ആണെങ്കിൽ, മരിച്ചയാൾക്ക് 40 വയസ്സിന് താഴെ പ്രായമുണ്ടെങ്കിൽ സ്ഥാപിത വരുമാനത്തിന്റെ 40% കൂട്ടിച്ചേർക്കൽ അനുവദിക്കണം എന്ന് അതിൽ വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. മരിച്ചയാൾക്ക് 40 നും 50 നും ഇടയിലാണ് പ്രായമെങ്കിൽ 25% കൂട്ടിച്ചേർക്കലും, 50 നും 60 നും ഇടയിലാണ് പ്രായമെങ്കിൽ 10% കൂട്ടിച്ചേർക്കലും

കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള അത്യാവശ്യ രീതിയായി കണക്കാക്കണം. സ്ഥാപിത വരുമാനം എന്നാൽ നികുതി കുറച്ചുള്ള വരുമാനം എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്.

നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് v. പ്രണയ് സേതി **(2017) 16 SCC 680**- പിന്തുടർന്നു

3. മരിച്ച രണ്ട് പേർക്കും 40 വയസ്സിന് താഴെ പ്രായമുണ്ടായിരുന്നു എന്നതിനാലും, അവർ സ്ഥിര ജീവനക്കാരായിരുന്നു എന്ന് സ്ഥാപിച്ചിട്ടില്ല എന്നതിനാലും, 40% വരെ ഭാവി സാധ്യതകൾ നൽകണം. ഊഹാത്മക വരുമാനം ഉള്ളവർക്ക് അത്തരത്തിലുള്ള ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കരുതെന്ന വാദം നിയമപരമായി തെറ്റും മെറിറ്റില്ലാത്തതുമാണ്, കാരണം സ്ഥിരമായ പണപ്പെരുപ്പം മൂലമുള്ള വേതന വർദ്ധനവ് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. വരുമാനത്തിന് വ്യക്തമായ തെളിവുള്ള സാഹചര്യവും, കേസിന്റെ വസ്തുതകളും സാഹചര്യങ്ങളും അനുസരിച്ച് മിനിമം വരുമാനം ഊഹിച്ചെടുക്കുന്ന സാഹചര്യവും തമ്മിൽ വിവേചനം പാടില്ലെന്ന് ഹേം രാജ് v. ഓറിയന്റൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് കേസിൽ വിധിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ട് സാഹചര്യങ്ങൾക്കും ഒരേ പരിഗണനയാണ്. അതനുസരിച്ച്, നിലവിലെ കേസിൽ, ട്രൈബ്യൂണൽ വിലയിരുത്തിയ വരുമാനത്തിലേക്ക് 40% കൂട്ടിച്ചേർക്കൽ നടത്തേണ്ടതുണ്ട്."

സുനിത ടോക്കാസ് v. ന്യൂ ഇന്ത്യ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് **2019 SCC ഓൺലൈൻ SC 1045**; *ഹേം രാജ് v. ഓറിയന്റൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്* **(2018) 15 SCC 654 - പിന്തുടർന്നു.**

<u>ജസ്റ്റിസ് എൻ.വി. രമണയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ (പരിപൂരകം):</u>

<u>1.</u> ഇരയുടെ ഊഹാത്മക വരുമാനം കോടതി സാധാരണയായി നിർണ്ണയിക്കുന്ന രണ്ട് വ്യത്യസ്ത വിഭാഗത്തിലുള്ള സാഹചര്യങ്ങളുണ്ട്. ആദ്യത്തെ വിഭാഗം കേസുകൾ, ഇര ജോലി ചെയ്യുന്ന വ്യക്തിയായിരുന്നിട്ടും, ക്ലെയിം ചെയ്യുന്നവർക്ക് അവരുടെ യഥാർത്ഥ വരുമാനം കോടതിയുടെ മുന്നിൽ തെളിയിക്കാൻ കഴിയാത്ത സാഹചര്യങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അത്തരമൊരു സാഹചര്യത്തിൽ, ഇരയുടെയും കുടുംബത്തിന്റെയും ജീവിത നിലവാരം, ആ രംഗത്ത് ജോലി ചെയ്യുന്ന ഒരു വ്യക്തിയുടെ പൊതുവിലുള്ള വരുമാനം, ഇരയുടെ യോഗ്യതകൾ, മറ്റ് പരിഗണനകൾ എന്നിവ പോലുള്ള രേഖകളിലെ തെളിവുകളുടെ

അടിസ്ഥാനത്തിൽ കോടതി വരുമാനം "ഊഹിച്ചെടുക്കുന്നു". രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗം കേസുകൾ, ഒരു കൂട്ടി, ഒരു വിദ്യാർത്ഥി അല്ലെങ്കിൽ ഒരു വീട്ടമ്മ എന്നിവരെപ്പോലെ വരുമാനം നേടാത്ത ഒരു ഇരയുടെ വരുമാനം നിർണ്ണയിക്കാൻ കോടതിയെ ചുമതലപ്പെടുത്തുന്ന സാഹചര്യങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതാണ്. പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ, അത്തരം കേസുകളിൽ നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുക എന്നത് അത്യധികം പ്രയാസകരമാണ്.

2. ഒരു വരുമാനമില്ലാത്ത ഇരയ്ക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനായി കേസിന്റെ വസ്തുതകളിലും സാഹചര്യങ്ങളിലും ന്യായമായ ഒരു തുകയിൽ എത്താൻ കോടതി പലപ്പോഴും വ്യത്യസ്ത തത്വങ്ങൾ പിന്തുടരാറുണ്ട്. ഇതിൽ ചിലതിൽ ഊഹാത്മക വരുമാനം നിർണ്ണയിക്കുന്നത് ഉൾപ്പെടുന്നു. നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കാൻ കോടതികളെ പലപ്പോഴും ചുമതലപ്പെടുത്തുന്ന വരുമാനമില്ലാത്ത ഇരകളുടെ ഒരു വിഭാഗമാണ് വീട്ടമ്മമാർ. ഒരു വീട്ടമ്മ പലപ്പോഴും മുഴുവൻ കുടുംബത്തിനും ഭക്ഷണം തയ്യാറാക്കുന്നു, പലചരക്ക് സാധനങ്ങളും മറ്റ് വീട്ടുസാധനങ്ങളും വാങ്ങുന്നത് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു, വീടും പരിസരവും വൃത്തിയാക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, അലങ്കാര, അറ്റകുറ്റപ്പണികൾ നടത്തുന്നു, കുട്ടികളുടെയും വീട്ടിലെ പ്രായമായ അംഗങ്ങളുടെയും ആവശ്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കുന്നു, ബജറ്റുകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു, കൂടാതെ മറ്റു പലതും ചെയ്യുന്നു. ഗ്രാമീണ വീടുകളിൽ, കന്നുകാലികളെ പരിപാലിക്കുന്നതിനൊപ്പം അവർ പലപ്പോഴും വയലുകളിലെ വിത്ത് വിതയ്ക്കൽ, വിളവെടുപ്പ്, പറിച്ചുനടീൽ തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങളിലും സഹായിക്കാറുണ്ട്. എന്നിരുന്നാലും, ഇതൊക്കെയാണെങ്കിലും, വീട്ടമ്മമാർ "ജോലി" ചെയ്യുന്നില്ല അല്ലെങ്കിൽ അവർ കുടുംബത്തിന് സാമ്പത്തിക മൂല്യം നൽകുന്നില്ല എന്ന ധാരണ വർഷങ്ങളായി നിലനിൽക്കുന്നതും മാറ്റിയെടുക്കേണ്ടതുമായ ഒരു പ്രശ്നമാണ്.

3. ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന അവബോധം പരിഗണിച്ച്, സ്ത്രീകൾക്കെതിരായ എല്ലാ വിവേചനങ്ങളും ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനുള്ള ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ കമ്മിറ്റി, 1991-ൽ "വേതനം ലഭിക്കാത്ത സ്ത്രീകളുടെ ഗാർഹിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ അളക്കുകയും എണ്ണുകയും ദേശീയ മൊത്ത ഉൽപ്പാദനത്തിൽ അവയ്ക്കുള്ള അംഗീകാരം നൽകുകയും ചെയ്യുക" എന്ന വിഷയത്തിൽ പൊതു ശുപാർശ നമ്പർ 17 അംഗീകരിച്ചു. "ഓരോ രാജ്യത്തിന്റെയും വികസനത്തിന് സംഭാവന നൽകുന്ന, വേതനം ലഭിക്കാത്ത സ്ത്രീകളുടെ ഗാർഹിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ അളക്കുകയും കണക്കിൽ എടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്, സ്ത്രീകളുടെ യഥാർത്ഥ സാമ്പത്തിക പങ്ക് വെളിപ്പെടുത്താൻ സഹായിക്കും," എന്ന് ഈ പൊതു ശുപാർശ

ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു. തൊഴിൽ മേഖലയിലെ സ്ത്രീകൾക്കെതിരായ വിവേചനം അവസാനിപ്പിക്കലുമായി ബന്ധപ്പെട്ട 'സ്ത്രീകൾക്കെതിരായ എല്ലാ വിവേചനങ്ങളും ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനുള്ള ഉടമ്പടിയിലെ' അനുച്ഛേദം 11-ന്റെ തുടർച്ചയായാണ് ഈ പൊതു ശുപാർശ പാസാക്കിയത് എന്നത് ശ്രദ്ധേയമാണ്. ഇന്ത്യ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഉടമ്പടിയാണ് ഇത്.

4. അതിനാൽ, ഒരു വീട്ടമ്മയ്ക്ക് ഊഹാത്മക വരുമാനം നിശ്ചയിക്കുന്നതിനുള്ള വിഷയം അതീവ പ്രാധാന്യമുള്ള കാര്യങ്ങൾക്കാണ് സഹായകമാകുന്നത്. ഇഷ്ടപ്രകാരമോ സാമൂഹിക/സാംസ്കാരിക മാനദണ്ഡങ്ങളുടെ ഫലമായോ ഈ പ്രവർത്തനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അനേകം സ്ത്രീകളുടെ ഒരു അംഗീകാരമാണിത്. വീട്ടുജോലിക്കാർ ചെയ്യുന്ന അധ്വാനം, സേവനങ്ങൾ, ത്യാഗങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിയമത്തിനും രാജ്യത്തെ കോടതികൾക്കും വിശ്വാസമുണ്ട് എന്ന സന്ദേശം ഇത് സമൂഹത്തിന് നൽകുന്നു. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പരമ്പരാഗതമായി സാമ്പത്തിക വിശകലനങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പോലും, കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക നിലയ്ക്കും രാജ്യത്തിന്റെ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയ്ക്കും യഥാർത്ഥമായ രീതിയിൽ സംഭാവന നൽകുന്നു എന്ന ആശയം ഇത് അംഗീകരിക്കുന്നു. ഇത് മാറുന്ന മനോഭാവങ്ങളുടെയും കാഴ്ചപ്പാടുകളുടെയും നമ്മുടെ അന്താരാഷ്ട്ര നിയമ ബാധ്യതകളുടെയും പ്രതിഫലനമാണ്. എല്ലാറ്റിനുമുപരിയായി, സാമൂഹിക സമത്വത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഭരണഘടനാപരമായ കാഴ്ചപ്പാടിലേക്കും എല്ലാ വ്യക്തികൾക്കും അന്തസ്സുള്ള ജീവിതം ഉറപ്പാക്കുന്നതിലേക്കുമുള്ള ഒരു ചുവടുവയ്പ്പാണിത്. ഒരു വീട്ടമ്മയുടെ ഇങ്ങനെയുള്ള ഊഹാത്മക വരുമാനം എങ്ങനെയാണ് കണക്കാക്കേണ്ടത് എന്ന ചോദ്യത്തിലേക്ക് മടങ്ങിയെത്തിയാൽ, ഇതിന് നിശ്ചിതമായ ഒരു സമീപനം സാധ്യമല്ല. ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ, ഒരു വീട്ടമ്മ ചെയ്യുന്ന എല്ലാ ജോലികൾക്കും ഏകദേശ സാമ്പത്തിക മൂല്യം നിർണ്ണയിക്കാൻ കോടതി ശ്രമിക്കുന്നു, അസാധ്യമായ ഒരു കാര്യമാണെങ്കിൽ പോലും. അത്തരം കേസുകളിൽ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാനുള്ള ആശയം കോടതികൾ മനസ്സിൽ വെക്കണം, അതിനായി കേസിന്റെ വസ്തുതകളും സാഹചര്യങ്ങളും പരിഗണിക്കണം.

ആർ.കെ. മാലിക് v. കിരൺ പാൽ **(2009) 14 SCC 1;**എം.ആർ. കൃഷ്ണമൂർത്തി v. ന്യൂ ഇന്ത്യ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് **2019 SCC ഓൺലൈൻ SC 315;** ലത വധ്വ v. ബീഹാർ സംസ്ഥാനം **(2001) 8 SCC**

197: അരുൺ കുമാർ അഗ്രവാൾ v. നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് **(2010) 9 SCC 218:**രാജേന്ദ്ര സിംഗ് v. നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് **2020 SCC ഓൺലൈൻ SC 521;**നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് v. മൈനർ ദീപിക (ഗാർഡിയൻ, അടുത്ത സുഹൃത്ത് എന്നിവർ മുഖേന രംഗനാഥൻ) **2009 SCC ഓൺലൈൻ മദ്രാസ് 828;**കാജൽ v. ജഗദീഷ് ചന്ദ് **(2020) 4 SCC 413;** ജനറൽ മാനേജർ, കേരള സ്റ്റേറ്റ് റോഡ് ട്രാൻസ്പോർട്ട് കോർപ്പറേഷൻ, തിരുവനന്തപുരം v. സുസമ്മ തോമസ് **(1994) 2 SCC 176;**സർള ദീക്ഷിത് v. ബൽവന്ത് യാദവ് **(1996) 3 SCC 179 :** സർള വർമ്മ v. ഡൽഹി ട്രാൻസ്പോർട്ട് കോർപ്പറേഷൻ **(2009) 6 SCC 121: [2009] 5 SCR 1098** ആശ്രയിച്ചു.

5. അതിനാൽ, ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുന്നതിനുള്ള യുക്തി, ഇപ്പോഴുള്ള തൊഴിലിന്റെ തരത്തിനെ (സ്ഥിരമായാലും അല്ലെങ്കിലും) മാത്രം ആശ്രയിക്കുന്നില്ല, എങ്കിലും അനുവദിക്കുന്ന ശതമാനം ഇപ്പോഴും അതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ജീവിത യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ, പ്രത്യേകിച്ചും പണപ്പെരുപ്പം, വ്യക്തികൾ തങ്ങളുടെയും പ്രിയപ്പെട്ടവരുടെയും സാഹചര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്താനുള്ള ശ്രമം, വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന വേതന നിരക്കുകൾ, അനുഭവപരിചയം ജോലിയുടെ ഗുണനിലവാരത്തിൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന സ്വാധീനം എന്നിവ കണക്കിലെടുത്ത് ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാനുള്ള കോടതിയുടെ കടമയുടെ ഭാഗമായി ഭാവി സാധ്യതകൾ ഇപ്പോൾ മാറിയിരിക്കുന്നു.

നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് v. പ്രണയ് സേതി **(2017) 16 SCC 680 : [2017] 13 SCR 100- പിന്തുടർന്നു.**

6. മേൽ വിവരിച്ച യുക്തി പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ച ആദ്യ വിഭാഗം കേസുകളിൽ, അതായത് ഇര ജോലി ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന് തെളിയിക്കപ്പെട്ടെങ്കിലും കോടതിയിൽ വരുമാനം തെളിയിക്കാൻ ക്ലെയിം ചെയ്യുന്നവർക്ക് കഴിയാത്ത കേസുകളിൽ, ഒരു കോടതി നിർണ്ണയിക്കുന്ന ഊഹാത്മക വരുമാനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ സാഹചര്യം തികച്ചും വ്യക്തമാണ്. ഇര ഏതെങ്കിലും ഒരു സ്ഥാപനത്തിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന് തെളിയിക്കപ്പെട്ടാൽ, അവർക്ക് വരുമാനം ലഭിക്കുന്നുണ്ടെന്നത് ഒരു സ്വാഭാവികമായ കാര്യമാണ്. കോടതി ഊഹാത്മക വരുമാനം നിർണ്ണയിച്ചിട്ടുള്ള സാഹചര്യത്തിൽ, വരുമാനം

തെളിയിക്കപ്പെട്ടില്ല എന്നതിന്റെ മാത്രം അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുന്നതിൽ യുക്തിപരമായ ഒരു വ്യത്യാസവും കാണിക്കാൻ കഴിയില്ല എന്നത് വ്യക്തമാണ്. നോഷണൽ വരുമാനം കണക്കാക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗം കേസുകളിൽ, അതായത് വരുമാനം ഇല്ലാത്ത ഇരകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളിൽ, പ്രത്യേകിച്ച് വീട്ടമ്മമാരുടെകാര്യത്തിൽ, മേൽപ്പറഞ്ഞ തത്വം തുല്യമായപ്രാധാന്യത്തോടെ ബാധകമാണ്. ഊഹാത്മക വരുമാനം നിർണ്ണയിക്കപ്പെട്ടാൽ, പണപ്പെരുപ്പത്തിന്റെ ഫലങ്ങൾ തുല്യമായി ബാധകമാകും. കൂടാതെ, വീട്ടിലെ ജോലികളുടെ കാര്യത്തിൽ പോലും അനുഭവത്തിലൂടെ ലഭിക്കുന്ന കഴിവുകളിലെ മെച്ചപ്പെടുത്തലുകൾ ഉണ്ടാകില്ല എന്ന് ആർക്കും പറയാനാവില്ല.

ഹേം രാജ് V ഓറിയന്റൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് **(2018) 15 SCC 654;** *സുനിത ടോകാസ് v ന്യൂ ഇന്ത്യ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്* **(2019) 20 SCC 688 - ആശ്രയിച്ചു .**

<u>ഉദ്ധരിച്ച കേസ് നിയമങ്ങൾ</u>

ജസ്റ്റിസ് സൂര്യകാന്ത് ഉദ്ധരിച്ചത് :

(2019) 10 SCC 674	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 10
(1999) 1 SCC 90	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 11
(2009) 14 SCC 1	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 12
(2017) 16 SCC 680	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക `13
(2018) 15 SCC 65	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 14

<u>ജസ്റ്റിസ് എൻ വി രമണ ഉദ്ധരിച്ചത് :</u>

(2001) 8 SCC 197	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 5

(2010) 9 SCC 218	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 6
[2019] 6 SCR 402	പിന്തുടർന്ന്	ഖണ്ഡിക 16
(2017) 16 SCC 680	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 20
(2020) 4 SCC 413	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 20
(1994) 2 SCC 176	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 20
(1996) 3 SCC 179	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 20
(2009) 6 SCC 121	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 21
(2018) 15 SCC 654	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 25
(2019) 20 SCC 688	ആശ്രയിച്ചു	ഖണ്ഡിക 25

സിവിൽ അപ്പീൽ അധികാരിത: സിവിൽ അപ്പീൽ നമ്പർ: 19-20/2021.ഡൽഹി ഹൈക്കോടതിയുടെ 2017 ജൂലൈ 17-ലെ എം എ സി . അപേക്ഷ നമ്പർ 336/2017, 375/2017 എന്നീ കേസുകളിലെ വിധിയിലും ഉത്തരവിലും നിന്ന് .

കക്ഷികൾക്കുവേണ്ടി ഹാജരായവർ: മൃത്യുഞ്ജയ് കുമാർ സിൻഹ, എസ്.എൻ. പരശാർ, രഞ്ജൻ കുമാർ പാണ്ഡേ, കെ.കെ. ഭട്ട്.

കോടതിയുടെ ന്യായവിധി പ്രസ്താവിച്ചത്:

ജസ്റ്റിസ് സൂര്യ കാന്ത്,

അനുമതി നൽകിയിരിക്കുന്നു.

2. വീഡിയോ കോൺഫറൻസിംഗ് വഴി വാദം കേട്ട ഈ സിവിൽ അപ്പീലുകൾ, മരിച്ച രണ്ടുപേരുടെ ആശ്രിതരായി അവശേഷിക്കുന്ന മൂന്ന് പേർ (രണ്ട് മൈനർ പെൺമക്കളും അച്ഛനും) ആണ് ഫയൽ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. മോട്ടോർ വാഹന നിയമം, 1988-ലെ ("എം.വി. ആക്ട്") വകുപ്പ് 168 പ്രകാരം റോഹിണിയിലെ മോട്ടോർ ആക്സിഡന്റ് ക്ലെയിംസ് ട്രൈബ്യൂണൽ (ഇനി "ട്രൈബ്യൂണൽ") 24.12.2016-ന് അനുവദിച്ച ₹ 40.71 ലക്ഷം മോട്ടോർ അപകട നഷ്ടപരിഹാരം ₹ 22 ലക്ഷമായി കുറച്ചുകൊണ്ട് 17.07.2017-ന് ഡൽഹി ഹൈക്കോടതി പുറപ്പെടുവിച്ച വിധിന്യായത്തെ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ടാണ് ഈ അപ്പീലുകൾ.

വസ്തുതാപരമായ വിശദാംശങ്ങൾ

3. വിനോദ്, പൂനം എന്നീ ദമ്പതികൾ 12.04.2014-ന് രാവിലെ ഏകദേശം 7 മണിക്ക് ഡൽഹിയിൽ മോട്ടോർസൈക്കിളിൽ യാത്ര ചെയ്യുമ്പോൾ, ഒരു കവലയിൽ വെച്ച് 'ഡി.എൽ 7 സി.എ 1053" എന്ന രജിസ്ട്രേഷൻ നമ്പറുള്ള ഒരു സാന്ട്രോ കാറുമായി കൂട്ടിയിടിച്ചു. കൂട്ടിയിടിയുടെ ആഘാതത്തിൽ മരിച്ച രണ്ടുപേർക്കും പരിക്കേൽക്കുകയും, അപകടത്തിന്റെ ആഘാതമേറ്റതിനെ തുടർന്നുള്ള തലച്ചോറിലെ ക്ഷതവും രക്തസ്രാവവും കാരണം അവർ ഉടൻതന്നെ മരണപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

4. ഡ്രൈവർക്കെതിരെ ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാ നിയമം, 1860-ലെ ("ഐ.പി.സി.") വകുപ്പ് 279, 304 എന്നീ വകുപ്പുകൾ പ്രകാരം എഫ്.ഐ.ആർ. രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുകയും, കാർ ഡ്രൈവറുടെ ഭാഗത്തുണ്ടായ അശ്രദ്ധമായ ഡ്രൈവിംഗിനും അലംഭാവത്തിനും തെളിവായി ഒരു സ്വതന്ത്ര സാക്ഷിയുടെ (കോൺസ്റ്റബിൾ വിഷ്ണു ദത്ത്) മൊഴി രേഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. തുടർന്ന്, മരിച്ചവരുടെ രണ്ട് പിഞ്ചു പെൺമക്കളും എഴുപതിനടുത്ത് പ്രായമുള്ള മാതാപിതാക്കളും എം.വി. ആക്ടിന്റെ സെക്ഷൻ 166 പ്രകാരം ക്ലെയിം പെറ്റീഷൻ ഫയൽ ചെയ്തു. എന്നാൽ, മരണപ്പെട്ടവർ തന്നെയാണ് അശ്രദ്ധമായി വാഹനമോടിച്ചതെന്നും അപകടം അവരുടെ സ്വന്തം പ്രവർത്തിയുടെ ഫലമാണെന്നും വാദിച്ചുകൊണ്ട് ഡ്രൈവറും ഉടമയും ഇതിനെ എതിർത്തു. അപ്പീൽവാദി-അവകാശികൾ രണ്ട് സാക്ഷികളെ വിസ്തരിച്ചെങ്കിലും എതിർകക്ഷികൾ ആരെയും വിസ്തരിച്ചില്ല. ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി (ഒന്നാം എതിർകക്ഷി) പൂനത്തിന്റെ മരണത്തിന് ₹ 6.47 ലക്ഷവും വിനോദിന്റെ മരണത്തിന് ₹ 10.71 ലക്ഷവും ഒത്തുതീർപ്പ് നഷ്ടപരിഹാരമായി വാഗ്ദാനം ചെയ്തു.

5. ക്രിമിനൽ കേസിൽ ഡ്രൈവർക്കെതിരെ ഫയൽ ചെയ്ത കുറ്റപത്രവും, ഡ്രൈവർ സാക്ഷി കൂട്ടിൽ ഹാജരാകാതിരുന്നതും ട്രൈബ്യൂണൽ കണക്കിലെടുത്തു. സ്വതന്ത്ര സാക്ഷിയുടെ ശക്തമായ മൊഴിയെ ആശ്രയിച്ച്, കാർ ഡ്രൈവർ തീർച്ചയായും അശ്രദ്ധമായാണ് വാഹനമോടിച്ചിരുന്നതെന്നും അതിനാൽ ബാധ്യത എതിർകക്ഷി-ഇൻഷുറർക്ക് മേൽ ചുമത്തേണ്ടതാണെന്നും ട്രൈബ്യൂണൽ നിഗമനം ചെയ്തു. നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ അളവ് സംബന്ധിച്ച്, പൂനത്തിനും വിനോദിനും യഥാക്രമം 26-ഉം 29-ഉം വയസ്സായിരുന്നു എന്ന് ട്രൈബ്യൂണൽ ആദ്യം നിർണ്ണയിച്ചു. തുടർന്ന്, 17 എന്ന പ്രായ ഗുണനഘടകം സ്വീകരിച്ചു. വിനോദ് ഡൽഹിയിലെ പ്രതാപ് പബ്ലിക് സ്കൂളിൽ അധ്യാപകനായി പ്രതിമാസം ₹ 14,000/- സമ്പാദിച്ചിരുന്നു എന്ന് മരിച്ചയാളുടെ പിതാവ് വാദിച്ചെങ്കിലും, തന്റെ വാദം തെളിയിക്കാൻ അദ്ദേഹത്തിന് രേഖാമൂലമുള്ള തെളിവുകളൊന്നും ഹാജരാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതിനാൽ, ആശ്രിതത്വ നഷ്ടം കണക്കാക്കുന്നതിനായി ഡൽഹിയിലെ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വേതനം സ്വീകരിച്ചു. പൂനത്തിന്റെ ഭാവി സാധ്യതകൾക്കായി വരുമാനത്തിന്റെ അധികമായി 25% കൂടി കണക്കിലെടുക്കുകയും വിനോദിന്റെ ശമ്പളത്തിന്റെ 1/3 ഭാഗം വ്യക്തിഗത ചെലവുകൾക്കായി കിഴിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്നേഹബന്ധം, എസ്റ്റേറ്റ്, സംസ്കാരച്ചെലവുകൾ എന്നിവയുടെ നഷ്ടപരിഹാരമായി ഓരോ മരിച്ചയാൾക്കും ₹ 2.50 ലക്ഷം വീതം നൽകി. അങ്ങനെ, ട്രൈബ്യൂണൽ അവകാശികൾക്ക് ഇരുവർക്കും കൂടി മൊത്തം ₹ 40.71 ലക്ഷം നഷ്ടപരിഹാരമായി അനുവദിച്ചു.

6. ഈ കണക്കുകൂട്ടലിനെതിരെ എതിർകക്ഷി-ഇൻഷുറർ ഹൈക്കോടതിയിൽ ചോദ്യം ചെയ്തു. മരിച്ചവർ ഡൽഹിയിൽ ജോലി ചെയ്തിരുന്നു എന്നതിന് തെളിവില്ലാത്തതിനാൽ ഡൽഹി സർക്കാർ വിജ്ഞാപനം ചെയ്ത ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വേതനത്തെ ട്രൈബ്യൂണൽ തെറ്റായി ആശ്രയിച്ചു എന്നതായിരുന്നു ഒരു കാരണം. പകരം, അവരുടെ സ്ഥിരമായ താമസം ഹരിയാനയിൽ ആയതിനാൽ, ആശ്രിതത്വ നഷ്ടം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള അടിസ്ഥാനമായി ആ സംസ്ഥാനം വിജ്ഞാപനം ചെയ്ത ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വേതനം ആയിരിക്കണം എടുക്കേണ്ടത് എന്നും അവർ വാദിച്ചു. അതോടൊപ്പം, പൂനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഭാവി സാധ്യതകൾ കൂട്ടിച്ചേർത്തതും വ്യക്തിഗത ചെലവുകൾ കിഴിയ്ക്കാത്തതും തിരുത്തണമെന്ന് അപേക്ഷിച്ചു. കൂടാതെ, സംഭാവനപരമായ അശ്രദ്ധയുടെ പേരിൽ നഷ്ടപരിഹാരം പകുതിയായി കുറയ്ക്കണമെന്നും ആവശ്യപ്പെട്ടു. സ്ഥിരമായി ജോലി ചെയ്യുന്നവരല്ലാത്ത ജീവനക്കാർക്ക് 'ഭാവി സാധ്യതകൾ' നൽകുന്ന വിഷയത്തിൽ

അന്നത്തെ നിയമത്തിലെ വ്യതിചലനം എടുത്തു കാണിച്ചുകൊണ്ട്, അത് പരിഹരിക്കുന്നതുവരെ അവകാശികൾക്ക് അത്തരമൊരു അധിക തുക അനുവദിക്കരുതെന്ന് ഒരു പ്രത്യേക അപേക്ഷ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

7. ഈ വാദങ്ങൾ ഹൈക്കോടതി അംഗീകരിക്കുകയും, തൽഫലമായി മരിച്ച ഇരുവർക്കും ഡൽഹിയിലെ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വേതനത്തിന് പകരം ഹരിയാനയിലെ അസമർത്ഥ തൊഴിലാളികൾക്ക് ബാധകമായ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വേതനം അംഗീകരിച്ച് അവരുടെ ഊഹാത്മക വരുമാനം കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അതുപോലെ, പൂനത്തിന്റെ വരുമാനത്തിന്റെ 1/3 ഭാഗം വ്യക്തിഗത ചെലവുകൾക്കായി കിഴിവ് ചെയ്യുകയും ഇരുവർക്കും ഭാവി സാധ്യതകൾ നിഷേധിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിരുന്നാലും, മൊത്തത്തിലുള്ള സാഹചര്യങ്ങൾ പരിഗണിച്ച്, പൂനം കുടുംബത്തിന് നൽകിയിരുന്ന സംഭാവനയുടെ പേരിൽ, അവരുടെ ശമ്പളത്തിലേക്ക് 25% അധിക സൗജന്യ വരുമാനം കൂട്ടിച്ചേർത്തു. അങ്ങനെ ഹൈക്കോടതി അവകാശികൾക്ക് നൽകേണ്ട മൊത്തം നഷ്ടപരിഹാരം ₹ 22 ലക്ഷമായി കുറച്ചു.

കക്ഷികളുടെ വാദങ്ങൾ

8. ഈ കുറവ് അപ്പീൽവാദിക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ ബഹുമാനപ്പെട്ട അഭിഭാഷകൻ ചോദ്യം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. സ്ഥിരമല്ലാത്ത ജീവനക്കാർക്കും ഭാവി സാധ്യതകൾ സംബന്ധിച്ച നിയമം ആധികാരികമായി സ്ഥാപിച്ചുകൊണ്ട് ഉള്ള ഈ കോടതിയുടെ ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് v. പ്രണയ് സേഥി എന്ന കേസിലെ [1] വിധിയെ തുടർന്ന്, ആശ്രിതത്വ നഷ്ടത്തിനുള്ള നഷ്ടപരിഹാരം വീണ്ടും കണക്കാക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുന്നു. കൂടാതെ, വിനോദിന്റെയും പൂനത്തിന്റെയും വരുമാനത്തിൽ നൽകിയ സൗജന്യ വർദ്ധനവിലെ വൈരുദ്ധ്യവും, വിനോദിന്റെ കാര്യത്തിൽ നൈപുണ്യമില്ലാത്ത തൊഴിലാളികളുടെ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വേതനം ഉപയോഗിച്ചതും കോടതിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്.

9. മറുഭാഗത്ത്, എതിർകക്ഷി-ഇൻഷുറർക്ക് വേണ്ടി ഹാജരായ അഭിഭാഷകൻ, ഭാവി സാധ്യതകൾ എന്നതിന്റെ പേരിൽ പോലും നഷ്ടപരിഹാരം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നത് തടയാൻ

[1] (2017) 16 SCC 680

ശ്രമിച്ചു. ഹൈക്കോടതിയുടെ തീരുമാനം സമ്മത ഉത്തരവായിരുന്നു എന്നും, ആശ്രിതത്വ നഷ്ടത്തിന്റെ തലക്കെട്ടിൽ കുറഞ്ഞ കണക്കുകൂട്ടലിന് അപ്പീൽവാദികളുടെ അഭിഭാഷകൻ സമ്മതിച്ചിരുന്നെന്നും, അതിനാൽ ഇത് ഈ കോടതിയിൽ ചോദ്യം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ലെന്നും അദ്ദേഹം വാദിച്ചു.

വിശകലനം

I. വ്യക്തിഗത ചെലവുകൾക്കുള്ള കിഴിവ്

10. ഇരുവരുടെയും വാദങ്ങൾ ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം പരിഗണിച്ചു. മരിച്ചവരുടെ മരണസമയത്ത് യഥാർത്ഥത്തിൽ മൂന്നല്ല, നാല് ആശ്രിതർ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നത് തർക്കമില്ലാത്ത കാര്യമാണ്. ആശ്രിതയായിരുന്ന മരിച്ചയാളുടെ അമ്മയുടെ പിന്നീടുള്ള മരണം, മോട്ടോർ അപകട നഷ്ടപരിഹാരം കുറയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു കാരണമാകരുത്. ക്ലെയിമുകളും നിയമപരമായ ബാധ്യതകളും അപകടം നടന്ന സമയത്ത് തന്നെ ഉറപ്പിക്കപ്പെടുന്നു, അതിനുശേഷമുള്ള മാറ്റങ്ങൾ സാധാരണയായി നിലവിലുള്ള നിയമ നടപടികളെ ബാധിക്കരുത്. അപ്പീൽവാദി-അവകാശികൾക്ക് ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വേതനത്തിലെ പിന്നീടുള്ള വർദ്ധനവിനെ ആശ്രയിക്കാൻ കഴിയാത്തതുപോലെ, നിയമനടപടികൾ നിലനിൽക്കുമ്പോൾ ആശ്രിതരിൽ ഒരാൾ പിന്നീട് മരിക്കുന്നത് വഴി എതിർകക്ഷി-ഇൻഷുറർക്ക് അതിന്റെ ആനുകൂല്യം തേടാനും കഴിയില്ല. അതുപോലെ, ഈ വിഷയത്തിൽ ഏതെങ്കിലും അഭിഭാഷകൻ നിയമത്തിൽ വരുത്തുന്ന ഇളവുകൾ കക്ഷികളെ ബാധിക്കുന്നതല്ല, കാരണം അഭിഭാഷകർക്ക് നിയമപരമായ അവകാശങ്ങൾ ഇല്ലാതാക്കാനോ നിയമത്തിന് വിരുദ്ധമായുള്ള ക്രമീകരണങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടാനോ കഴിയില്ലെന്ന് നിയമപരമായി സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.[2]

11. ഒരു കോടതി അനുവദിക്കുന്ന ഏത് നഷ്ടപരിഹാരവും നീതിയുക്തവും ന്യായയുക്തവും, തൽഫലമായി നിസ്സംശയമായും നീതി, സമത്വം, നല്ല മനസ്സാക്ഷി എന്നീ തത്വങ്ങളാൽ നയിക്കപ്പെടുന്നതുമായിരിക്കണം[3]. മരിച്ചവരുടെ കുടുംബത്തിൽ എഴുപതിനടുത്ത് പ്രായമുള്ള

[2]ഡയറക്ടർ ഓഫ് എലിമെന്ററി എഡ്യൂക്കേഷൻ v. പ്രമോദ് കുമാർ സാഹു, (2019) 10 SCC 674, 11.

[3] ഹെലൻ സി. റെബെല്ലോ v. മഹാരാഷ്ട്ര സ്റ്റേറ്റ് റോഡ് ട്രാൻസ്പോർട്ട് കോർപ്പറേഷൻ, (1999) 1 SCC 90, 28 കാണുക,

മാതാപിതാക്കൾ മാത്രമല്ല ഉണ്ടായിരുന്നത്, വെറും 3-ഉം 4-ഉം വയസ്സുള്ള രണ്ട് പിഞ്ചു പെൺകുട്ടികൾ കൂടിയുണ്ടായിരുന്നു; അവരിൽ ഓരോരുത്തർക്കും സ്വയംപര്യാപ്തതയിലെത്തുന്നതുവരെ പരിചരണവും ചെലവും ആവശ്യമാണ്. ദുരന്തകരമെന്നു പറയട്ടെ, ആ ദമ്പതികൾക്ക് പുറമേ, ഡ്രൈവറുടെ അശ്രദ്ധ കാരണം അപകടസമയത്ത് പൂനത്തിന്റെ ഗർഭപാത്രത്തിലുണ്ടായിരുന്ന കുടുംബത്തിലെ മൂന്നാമത്തെ കുഞ്ഞിന്റെ ജീവനും നഷ്ടപ്പെട്ടു. അതിനാൽ, മരിച്ചവരെ ആശ്രയിച്ച് നാല് കുടുംബാംഗങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ, വിനോദിന്റെയും പൂനത്തിന്റെയും വ്യക്തിഗത ചെലവുകൾക്കുള്ള ഉചിതമായ കിഴിവ് 1/4 ഭാഗം മാത്രമായിരിക്കണം, ടൈബ്യൂണലും ഹൈക്കോടതിയും പ്രയോഗിച്ചതുപോലെ 1/3 ഭാഗം ആകരുത്.

II. പ്രതിമാസ വരുമാനത്തിന്റെ വിലയിരുത്തൽ

12. രണ്ടാമതായി, അവകാശികൾക്ക് വിനോദിന്റെ വരുമാനം തെളിയിക്കുന്ന രേഖകളൊന്നും ഹാജരാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതും, അദ്ദേഹം ഒരു അധ്യാപകനായിരുന്നു എന്ന് സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതും ശരിയാണെങ്കിലും; അത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വരുമാനം കണക്കാക്കുമ്പോൾ ഏറ്റവും താഴ്ന്ന നിലയിലുള്ള ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വേതനം സ്വീകരിക്കുന്നതിനെ ന്യായീകരിക്കുന്നില്ല. സാക്ഷികളുടെ മൊഴികൾ, രേഖാമൂലമുള്ള തെളിവുകൾ, അപകടത്തിന്റെ സാഹചര്യങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിന്ന്, വിനോദ് താരതമ്യേന കൂടുതൽ വിദ്യാഭ്യാസപരമായി യോഗ്യതയുള്ളവനും വൈദഗ്ധ്യമുള്ളവനുമായിരുന്നു എന്ന് വ്യക്തമാണ്. കൂടാതെ, യാത്രയ്ക്കായി അദ്ദേഹം മോട്ടോർസൈക്കിൾ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബത്തിന് ന്യായമായ ജീവിത നിലവാരം അദ്ദേഹം നിലനിർത്തിയിരുന്നു എന്ന് തെളിയുന്നു. ഒരു മരിച്ചയാളുടെ കുടുംബത്തിന്റെ നിലവിലുള്ള ജീവിത നിലവാരം നിലനിർത്തുക എന്നത് മോട്ടോർ അപകട നഷ്ടപരിഹാര നിയമത്തിന്റെ ഒരു അടിസ്ഥാന ലക്ഷ്യമാണ്[4]. അതിനാൽ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ, കുറഞ്ഞത് 2014 ഏപ്രിലിൽ ഹരിയാന സംസ്ഥാനത്ത് വൈദഗ്ധ്യമുള്ള തൊഴിലാളികൾക്ക് ബാധകമായ ₹ 6197 എന്ന ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വേതനം എങ്കിലും ബാധകമാക്കണം.

III. വർധനവിന്റെ ഭാവി സാധ്യതകൾ

[4] ആർ.കെ. മാലിക് v. കിരൺ പാൽ, (2019) 14 SCC 1, 9. കാണുക,

13. മൂന്നാമതും (ഏറ്റവും പ്രധാനമായി), പ്രണയ് സേഥി (മേലുദ്ധരിച്ചത്) കേസിലെ വിധി വരുന്നത് വരെ അത്തരമൊരു നഷ്ടപരിഹാരം നൽകരുതെന്ന് ഹൈക്കോടതിയിൽ സമർപ്പിച്ച കാര്യം പരിഗണിക്കുമ്പോൾ, ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുന്നതിനെ എതിർകക്ഷി-ഇൻഷുറർ ചോദ്യം ചെയ്യുന്നത് ന്യായമല്ല. എന്നിരുന്നാലും, ഈ വിഷയത്തിലെ നിയമം മേലിൽ പരിഗണിക്കപ്പെടേണ്ട വിഷയമല്ല, അത് പൂർണ്ണമായും സ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു, മുകളിൽ ഉദ്ധരിച്ച ഭരണഘടനാ ബെഞ്ചിന്റെ വിധിന്യായത്തിലെ താഴെ പറയുന്ന ഭാഗത്ത് നിന്ന് ഇത് വ്യക്തമാണ്:[5]

> ***"59.4. മരിച്ചയാൾ സ്വയം തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നയാളോ സ്ഥിരവരുമാനമുള്ളയാളോ ആയിരുന്നെങ്കിൽ, മരിച്ചയാൾക്ക് 40 വയസ്സിന് താഴെയായിരുന്നെങ്കിൽ, സ്ഥാപിത വരുമാനത്തിന്റെ 40% കൂട്ടിച്ചേർക്കണം. മരിച്ചയാൾക്ക് 40-നും 50-നും ഇടയിൽ പ്രായമുണ്ടെങ്കിൽ 25% കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നതും, 50-നും 60-നും ഇടയിൽ പ്രായമുണ്ടെങ്കിൽ 10% കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നതും കണക്കുകൂട്ടലിന്റെ ആവശ്യമായ രീതിയായി കണക്കാക്കണം. സ്ഥാപിത വരുമാനം എന്നാൽ നികുതി ഘടകം കിഴിച്ചുള്ള വരുമാനം എന്നാണ് അർത്ഥമാക്കുന്നത്."***
>
> [ഊന്നൽ നൽകിയത്]

14. മരിച്ച ഇരുവരുടെയും പ്രായം 40 വയസ്സിന് താഴെയായതിനാലും അവർ സ്ഥിരം ജീവനക്കാരാണെന്ന് സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്തതിനാലും, 40% വരെ ഭാവി സാധ്യതകൾ നൽകേണ്ടതാണ്. ഊഹാത്മക വരുമാനം ഉള്ളവർക്ക് അത്തരത്തിലുള്ള ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കരുതെന്ന വാദം നിയമപരമായി തെറ്റാണ്, [6]മാത്രമല്ല പണപ്പെരുപ്പം മൂലമുണ്ടാകുന്ന വേതനത്തിലെ നിരന്തരമായ വർദ്ധനവ് പരിഗണിക്കുമ്പോൾ അതിന് മെറിറ്റില്ല. നിലവിലെ കേസിൽ മരിച്ചവർക്ക് ഭാവി സാധ്യതകൾ നൽകാത്തതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വാദത്തിനും വിരാമമിടുന്ന ഈ കോടതിയുടെ ഹേം രാജ് v. ഓറിയന്റൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് [7] എന്ന കേസിലെ നിരീക്ഷണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നത് മതിയാകും:

[5] നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് v. പ്രണയ് സേഥി, (2017) 16 SCC 680, 59.4.
[6] സുനിത ടോകാസ് v. ന്യൂ ഇന്ത്യ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്, 2019 SCC ഓൺലൈൻ SC 1045
[7] (2018) 15 SCC 654

"7. വരുമാനത്തിന് വ്യക്തമായ തെളിവുകളുള്ള സാഹചര്യവും, ഒരു കേസിന്റെ വസ്തുതകളും സാഹചര്യങ്ങളും അനുസരിച്ച് ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ വരുമാനം ഊഹക്കച്ചവടത്തിലൂടെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന സാഹചര്യവും തമ്മിൽ ഒരു വ്യത്യാസവും ഉണ്ടാകാൻ പാടില്ല എന്ന കാഴ്ചപ്പാടാണ് കോടതിക്ക് ഉള്ളത്. രണ്ട് സാഹചര്യങ്ങളും ഒരേ തലത്തിലാണ് നിലകൊള്ളുന്നത്. അതനുസരിച്ച്, നിലവിലെ കേസിൽ, ട്രൈബ്യൂണൽ വിലയിരുത്തിയ വരുമാനത്തിൽ 40% കൂട്ടിച്ചേർക്കൽ നടത്തേണ്ടതുണ്ട്.."

[ഊന്നൽ നൽകിയത്]

IV. മറ്റ് ഇനങ്ങളും നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ വിഭജനവും

15. അവസാനമായി, സംസ്കാരച്ചെലവുകൾ, സ്വത്ത് നഷ്ടം, സ്നേഹബന്ധം എന്നിവയെ സംബന്ധിച്ച വാദങ്ങളൊന്നും ഇല്ലാത്തതിനാൽ, മാറ്റം വരുത്തേണ്ട കാര്യമില്ല. ഹൈക്കോടതി 17 എന്ന പ്രായ ഗുണനഘടകം സ്വീകരിച്ചതിലും, 9% പലിശ അനുവദിച്ചതിലും, പൂനത്തിന്റെ ഊഹാത്മകഃ വരുമാനം കണക്കാക്കിയതിലും, അതുപോലെ മുത്തശ്ശനും രണ്ട് പെൺകുട്ടികൾക്കും ഇടയിൽ 1:2:2 എന്ന അനുപാതത്തിൽ മൊത്തം നഷ്ടപരിഹാരം വിഭജിച്ചതിലും ഒരു അപാകതയും കാണുന്നില്ല. എളുപ്പത്തിൽ മനസ്സിലാക്കുന്നതിനായി, ഉചിതമായ വർദ്ധനവുകൾക്ക് ശേഷമുള്ള പരിഷ്കരിച്ച നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ താരതമ്യ പട്ടിക ഇപ്രകാരമായിരിക്കും:

		ട്രൈബ്യൂണൽ		ഹൈക്കോടതി		സുപ്രീം കോടതി	
	വിഭാഗം	വിനോദ്	പൂനം	വിനോദ്	പൂനം	വിനോദ്	പൂനം
A	മാസ വരുമാനം	8554	9438	5547.1	5547.1	6197.1	5547.1
B	വ്യക്തിപരം ചെലവുകളുടെ കിഴിവ്	33%	–	33%	33%	25%	25%

C	പ്രായ ഗുണനഘടകം	17	17	17	17	17	17
D	ഭാവി സാധ്യതകളാക്കായുള്ള മാറ്റം വരുത്തൽ	–	25%	–	–	40%	40%
E	പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങൾക്കായുള്ള വർദ്ധനവ്	–	–	–	25%	–	25%
F	സംസ്കാര ചെലവുകൾ & സ്വത്ത് നഷ്ടം	250000	250000	250000	250000	250000	250000
G	മരിച്ച ഓരോരുത്തർക്കുമുള്ള ആകെ തുക	1413344	2656690	1004406	1193007	1577419	1735236
	റൌണ്ട് ഓഫ് തുക	1414000	2657000	1005000	1195000	1580000	1740000
	മൊത്തം നഷ്ടപരിഹാരം	4071000		2200000		3320000	

ഉപസംഹാരം

16. മുകളിൽ പറഞ്ഞ കാരണങ്ങളാൽ, അപ്പീലുകൾ ഭാഗികമായി അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു. അപ്പീൽവാദി-അവകാശികൾക്ക് ഹൈക്കോടതി അനുവദിച്ച മൊത്തം മോട്ടോർ അപകട നഷ്ടപരിഹാരമായ ₹ 22 ലക്ഷം, ₹ 11.20 ലക്ഷം കൂടി വർദ്ധിപ്പിച്ച് പുതിയ ആകെ തുകയായ ₹ 33.20 ലക്ഷത്തിൽ എത്തിച്ചിരിക്കുന്നു. വർദ്ധിപ്പിച്ച നഷ്ടപരിഹാരത്തുക, വിശദമായ അപകട റിപ്പോർട്ട് ഫയൽ ചെയ്ത തീയതിയായ 23.05.2014 മുതൽ 9% വാർഷിക നിരക്കിലുള്ള പലിശ സഹിതം രണ്ട് മാസത്തിനകം നൽകേണ്ടതും, ട്രൈബ്യൂണൽ നിശ്ചയിച്ച വ്യവസ്ഥകൾ അനുസരിച്ച് വീതിക്കേണ്ടതുമാണ്.

ജസ്റ്റിസ് എൻ. വി. രമണ,

1. എന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട സഹപ്രവർത്തകൻ ജസ്റ്റിസ് സൂര്യ കാന്ത്, തയ്യാറാക്കിയ വിധിന്യായം പരിശോധിക്കുകയുണ്ടായി, അദ്ദേഹത്തോട് ഞാൻ പൂർണ്ണമായി യോജിക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, വീട്ടമ്മയുടെ ഊഹാത്മകഃ വരുമാനം സംബന്ധിച്ച ചോദ്യത്തെയും, അതിന്മേൽ ഭാവി സാധ്യതകൾ ബാധകമാകുമോ ഇല്ലയോ എന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ന്യായീകരണത്തെയും പിന്തുണയ്ക്കാൻ ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

2. ഇരയുടെ ഊഹാത്മകഃ വരുമാനം കോടതി സാധാരണയായി നിർണ്ണയിക്കുന്ന രണ്ട് വ്യത്യസ്ത സാഹചര്യങ്ങളുണ്ട്. ആദ്യ വിഭാഗം കേസുകൾ, ഇരയ്ക്ക് ജോലിയുണ്ടായിരുന്നിട്ടും, അവകാശികൾക്ക് അവരുടെ യഥാർത്ഥ വരുമാനം കോടതിക്ക് മുമ്പാകെ തെളിയിക്കാൻ കഴിയാത്തവയാണ്. അത്തരം സാഹചര്യങ്ങളിൽ, ഇരയുടെയും കുടുംബത്തിന്റെയും ജീവിത നിലവാരം, ആ മേഖലയിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന ഒരു വ്യക്തിയുടെ പൊതുവരുമാനം, ഇരയുടെ യോഗ്യതകൾ, മറ്റ് പരിഗണനകൾ എന്നിവ പോലുള്ള രേഖയിലുള്ള തെളിവുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കോടതി വരുമാനം ഊഹിക്കുന്നു.

3. രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗം കേസുകൾ, ഒരു കുട്ടി, വിദ്യാർത്ഥി അല്ലെങ്കിൽ വീട്ടമ്മ പോലുള്ള വരുമാനമില്ലാത്ത ഒരു ഇരയുടെ വരുമാനം നിർണ്ണയിക്കേണ്ട സാഹചര്യങ്ങളാണ്. അത്തരം കേസുകളിൽ നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുക എന്നത് അതീവ ദുഷ്കരമാണെന്ന് പറയേണ്ടതില്ല.

4. കേസിന്റെ വസ്തുതകളിലും സാഹചര്യങ്ങളിലും നീതിയുക്തമായ ഒരു തുകയിലെത്താൻ, വരുമാനമില്ലാത്ത ഒരു ഇരയ്ക്ക് നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് കോടതി പലപ്പോഴും വ്യത്യസ്ത തത്വങ്ങൾ പിന്തുടരുന്നു. ഇവയിൽ ചിലത് ഊഹാത്മകഃ വരുമാനം നിർണ്ണയിക്കുന്നത് ഉൾപ്പെടുന്നു. അത്തരം കേസുകളിൽ ഊഹാത്മകഃ വരുമാനം നിർണ്ണയിക്കുമ്പോൾ, വ്യത്യസ്തമായ പരിഗണനകളും ഘടകങ്ങളും കണക്കിലെടുക്കുന്നു. ഉദാഹരണത്തിന്, വിദ്യാർത്ഥികളുടെ കാര്യത്തിൽ, അവർ പഠിക്കുന്ന കോഴ്സ്, അക്കാദമിക് പ്രാവീണ്യം, കുടുംബ പശ്ചാത്തലം തുടങ്ങിയവയെല്ലാം ഭാവിയിൽ അവർക്ക് എത്രത്തോളം സമ്പാദിക്കാൻ കഴിയും എന്ന് നിർണ്ണയിക്കാനും നിശ്ചയിക്കാനും കോടതി പലപ്പോഴും പരിഗണിക്കാറുണ്ട്. [***എം. ആർ. കൃഷ്ണ മൂർത്തി v. ന്യൂ ഇന്ത്യ അഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്, 2019 സിസി സി സി ഓൺലൈൻ എസ് സി 315*** കാണുക]

5. നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കാൻ കോടതികളെ പലപ്പോഴും ആവശ്യമായി വരുന്ന വരുമാനമില്ലാത്ത ഇരകളുടെ ഒരു വിഭാഗമാണ് വീട്ടമ്മമാർ. നിലവിലെ കേസിൽ എന്നപോലെ, പണപരമായ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വീട്ടമ്മമാർക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നത് ഈ കോടതി മുമ്പും നിരവധി തവണ പരിഗണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ***ലതാ വാധാ v. സ്റ്റേറ്റ് ഓഫ് ബീഹാർ, (2001) 8 എസ് സി സി 197*** എന്ന കേസിൽ, ഒരു ചടങ്ങിനിടെയുണ്ടായ തീപിടുത്തത്തിലെ ഇരകൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നത് പരിഗണിച്ച ഈ കോടതിയുടെ മൂന്നംഗ ബെഞ്ച്, വീട്ടമ്മമാർ വീടിന് നൽകിയ സേവനങ്ങളുടെയും അവരുടെ പ്രായത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ നഷ്ടപരിഹാരം അനുവദിച്ചു. ആ കേസിൽ ഈ കോടതി ഇപ്രകാരം വിധിച്ചു:

> "10. മരിച്ച വീട്ടമ്മമാരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, **ഡാറ്റയുടെ അഭാവത്തിലും വീട്ടമ്മമാർക്ക് വരുമാനം ഇല്ലാത്തതിനാലും, അവർ വീടിന് നൽകിയ സേവനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്.** വീട്ടമ്മമാരുടെ പ്രായപരിധിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉചിതമായ ഗുണനഘടകം പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്, എന്നാൽ വീട്ടമ്മമാർ വീടിന് നൽകിയ സേവനങ്ങളുടെ മൂല്യം ചില കേസുകളിൽ പ്രതിവർഷം ₹ 12,000 എന്നും മറ്റുള്ളവരിൽ ₹ 10,000 എന്നും കണക്കാക്കിയത് വളരെ കുറവായി കോടതിക്ക് തോന്നുന്നു. നഷ്ടപരിഹാരം നിർണ്ണയിക്കാൻ ഡാറ്റ നൽകേണ്ടിയിരുന്ന അവകാശികൾ, അത്തരം വീട്ടമ്മമാർ നൽകിയ സേവനങ്ങളുടെ മൂല്യം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള ഡാറ്റ നൽകി ഒരു തരത്തിലും സഹായിച്ചില്ല എന്നത് സത്യമാണ്. എന്നാൽ **അത്തരമൊരു ഡാറ്റയുടെ അഭാവത്തിലും, വീടിന്റെ മൊത്തം കാര്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ വീട്ടമ്മമാർ നൽകുന്ന ബഹുമുഖ സേവനങ്ങൾ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, ഒരു മിതമായ കണക്കെടുപ്പിൽ പോലും അത് പ്രതിമാസം ₹ 3000-ഉം പ്രതിവർഷം ₹ 36,000-ഉം ആയിരിക്കണം...**"
>
> (ഊന്നൽ നൽകി)

6. ***അരുൺ കുമാർ അഗ്രവാൾ v. നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്, (2010) 9 എസ് സി സി 218*** എന്ന കേസിൽ, മോട്ടോർ വാഹന അപകടത്തിൽ മരിച്ച ഒരു വീട്ടമ്മയ്ക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം അനുവദിക്കുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഈ കോടതി ഇപ്രകാരം വിധിച്ചു:

"26. **ഇന്ത്യയിൽ, വീടിന്ഭാര്യ നൽകുന്ന സംഭാവന വിലമതിക്കാനാവാത്തതും പണമായി കണക്കാക്കാൻ കഴിയാത്തതുമാണെന്ന് കോടതികൾ അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. യഥാർത്ഥ സ്നേഹത്തോടും വാത്സല്യത്തോടും കൂടി ഭാര്യ കുട്ടികൾക്കും ഭർത്താവിനും നൽകുന്ന സൗജന്യ സേവനങ്ങളും വീട്ടു കാര്യങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതും മറ്റുള്ളവർ നൽകുന്ന സേവനങ്ങളുമായി താരതമ്യം ചെയ്യാൻ കഴിയില്ല.** ഒരു ഭാര്യ/അമ്മ കൃത്യസമയത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്നില്ല. അവൾ ജോലി ചെയ്യുന്നില്ലെങ്കിലും , പകലും രാത്രിയും കുടുംബത്തിന്റെ നിരന്തരമായ പരിചരണത്തിലായിരിക്കും. ഭക്ഷണം പാചകം ചെയ്യുക, വസ്ത്രങ്ങൾ അലക്കുക തുടങ്ങിയ ഭർത്താവിന്റെയും കുട്ടികളുടെയും എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും അവൾ ശ്രദ്ധിക്കുന്നു. അവൾ കൊച്ചുകുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുകയും അവരുടെ ഭാവി ജീവിതത്തിനായി വിലമതിക്കാനാവാത്ത മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒരു വീട്ടുവേലക്കാരിക്ക് ഭക്ഷണം പാചകം ചെയ്യുക, വസ്ത്രങ്ങളും പാത്രങ്ങളും കഴുകുക, വീട് വൃത്തിയായി സൂക്ഷിക്കുക തുടങ്ങിയ വീട്ടുജോലികൾ ചെയ്യാൻ കഴിയും, പക്ഷേ ഭർത്താവിനും കുട്ടികൾക്കും നിസ്വാർത്ഥ സേവനം ചെയ്യുന്ന ഒരു ഭാര്യക്ക്/അമ്മക്ക് അവർ ഒരിക്കലും പകരമാവില്ല.

27. **ഭാര്യ/അമ്മ കുടുംബത്തിന് (ഭർത്താവിനും കുട്ടികൾക്കും) നൽകുന്ന സേവനങ്ങൾക്ക് പകരമായി ഒരു തുകയും അളക്കാൻ കഴിയില്ല. എന്നിരുന്നാലും, ആശ്രിതർക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം അനുവദിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി, വീട്ടമ്മ/അമ്മ നൽകുന്ന സേവനങ്ങൾക്ക് ചില ധനപരമായ കണക്കെടുപ്പ് നടത്തേണ്ടതുണ്ട്.** ആ സാഹചര്യത്തിൽ, "സേവനങ്ങൾ" എന്ന പദത്തിന് വിശാലമായ അർത്ഥം നൽകേണ്ടതുണ്ട്, കൂടാതെ അമ്മ എന്ന നിലയിൽ മരിച്ചയാൾ കുട്ടികൾക്ക് നൽകിയതും ഭാര്യ എന്ന നിലയിൽ ഭർത്താവിന് നൽകിയതുമായ വ്യക്തിപരമായ പരിചരണത്തിന്റെയും ശ്രദ്ധയുടെയും നഷ്ടം കണക്കിലെടുത്ത് വേണം അതിനെ വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ. മരിച്ചയാൾ നൽകിയിരുന്ന സൗജന്യ സേവനങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെട്ടതിന് പകരമായി അവർക്ക് മതിയായ നഷ്ടപരിഹാരം ലഭിക്കാൻ അർഹതയുണ്ട്. മരിച്ചയാൾ മുമ്പ് നൽകിയിരുന്ന ചില സേവനങ്ങൾ മുത്തശ്ശി പോലുള്ള അടുത്ത ബന്ധു സ്വമേധയാ കുടുംബത്തിന് നൽകാൻ സന്നദ്ധത പ്രകടിപ്പിച്ചാൽ പോലും ആശ്രിതർക്ക് നൽകേണ്ട തുക കുറയ്ക്കാൻ പാടില്ല."

(ഊന്നൽ നൽകിയത്)

ഒരു മോട്ടോർ വാഹന അപകട കേസിൽ നഷ്ടപരിഹാരം അനുവദിക്കുന്നതിനായി മരിച്ച വീട്ടമ്മയുടെ ഊഹാത്മകഃ വരുമാനം കണക്കാക്കിയ ഈ കോടതിയുടെ സമീപകാല വിധിന്യായമായ ***രാജേന്ദ്ര സിംഗ് v. നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്, 2020 എസ് സി സി ഓൺലൈൻ എസ് സി 521*** എന്ന കേസിലും മുകളിലെ പ്രഖ്യാപനം പിന്തുടർന്നിട്ടുണ്ട്.

7. ഈ വിഷയം കൂടുതൽ ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിനുമുമ്പ്, അതിന്റെ ലിംഗപരമായ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായം പറയേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്. 2011-ലെ സെൻസസ് അനുസരിച്ച്, ഇന്ത്യയിൽ ഏകദേശം 159.85 ദശലക്ഷം സ്ത്രീകൾ തങ്ങളുടെ പ്രധാന ജോലി "വീട്ടിലെ ജോലി" ആണെന്ന് പ്രസ്താവിച്ചു, ഇത് 5.79 ദശലക്ഷം പുരുഷന്മാരുമായി താരതമ്യം ചെയ്യുമ്പോൾ വളരെ കൂടുതലാണ്.

8. വാസ്തവത്തിൽ, ഇന്ത്യൻ ഗവൺമെന്റിന്റെ സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്സ് & പ്രോഗ്രാം ഇംപ്ലിമെന്റേഷൻ മന്ത്രാലയത്തിന്റെ നാഷണൽ സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്കൽ ഓഫീസ് അടുത്തിടെ പുറത്തിറക്കിയ "ടൈം യൂസ് ഇൻ ഇന്ത്യ- 2019" എന്ന റിപ്പോർട്ട്, രാജ്യത്തെ ആദ്യത്തെ ടൈം യൂസ് സർവേയാണ്, കൂടാതെ 2019 ജനുവരി മുതൽ 2019 ഡിസംബർ വരെയുള്ള കാലയളവിലെ 1,38,799 കുടുംബങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള വിവരങ്ങൾ സമാഹരിച്ചതിൽ, ഇതേ ലിംഗപരമായ അസമത്വം പ്രതിഫലിക്കുന്നുണ്ട്.[1] സർവേയുടെ പ്രധാന കണ്ടെത്തലുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്, ശരാശരി ഒരു ദിവസം സ്ത്രീകൾ 299 മിനിറ്റ് ശമ്പളമില്ലാത്ത വീട്ടുജോലികൾക്കായി ചെലവഴിക്കുമ്പോൾ, പുരുഷന്മാർ ശരാശരി 97 മിനിറ്റ് മാത്രമാണ് ചെലവഴിക്കുന്നത്.[2] അതുപോലെ, ഒരു ദിവസം സ്ത്രീകൾ ശരാശരി 134 മിനിറ്റ് കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കായി ശമ്പളമില്ലാത്ത പരിചരണ സേവനങ്ങൾക്കായി ചെലവഴിക്കുമ്പോൾ, പുരുഷന്മാർ ശരാശരി 76 മിനിറ്റ് മാത്രമാണ് ചെലവഴിക്കുന്നത്.[3] ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ഒരു ദിവസം ചെലവഴിക്കുന്ന മൊത്തം സമയം ഇന്ത്യയിലെ ചിത്രം കൂടുതൽ വ്യക്തമാക്കുന്നു- സ്ത്രീകൾ അവരുടെ ദിവസത്തിന്റെ

[111] നാഷണൽ സ്റ്റാറ്റിസ്റ്റിക്കൽ ഓഫീസ്, ടൈം യൂസ് ഇൻ ഇന്ത്യ- **2019** (സെപ്റ്റംബർ, **2020**).

[222] മുൻ റെഫറൻസ്, പേജ് **56.**

[333] മുൻ റെഫറൻസ്, പേജ് **54.**

ശരാശരി 16.9, 2.6 ശതമാനം യഥാക്രമം ശമ്പളമില്ലാത്ത ആഭ്യന്തര സേവനങ്ങൾക്കും ശമ്പളമില്ലാത്ത പരിചരണ സേവനങ്ങൾക്കുമായി ചെലവഴിക്കുമ്പോൾ, പുരുഷന്മാർ ചെലവഴിക്കുന്നത് 1.7-ഉം 0.8-ഉം ശതമാനം മാത്രമാണ്.[4]

9. ഇത് ഇന്ത്യയിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങിനിൽക്കുന്ന ഒരു പ്രതിഭാസമല്ല, മറിച്ച് ലോകമെമ്പാടും നിലനിൽക്കുന്ന ഒന്നാണ് എന്നത് ശ്രദ്ധേയമാണ്. ജർമ്മനി, ഇറ്റലി, യുണൈറ്റഡ് കിംഗ്ഡം, ഫ്രാൻസ്, ഫിൻലാൻഡ്, അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകൾ എന്നീ ആറ് രാജ്യങ്ങളിലെ വിവരങ്ങൾ വിശകലനം ചെയ്തുകൊണ്ട് ഫ്രഞ്ച് ഗവൺമെന്റ് സ്ഥാപിച്ച ഒരു കമ്മീഷന്റെ 2009-ലെ റിപ്പോർട്ട് സമാനമായ കണ്ടെത്തലുകൾ എടുത്തു കാണിക്കുന്നു:

> "117. സമയത്തിന്റെ ഉപയോഗത്തിലെ ലിംഗ വ്യത്യാസങ്ങൾ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ്. പരിഗണനയിലുള്ള ഓരോ രാജ്യങ്ങളിലും, **പുരുഷന്മാർ സ്ത്രീകൾ ചെലവഴിക്കുന്നതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ സമയം ശമ്പളമുള്ള ജോലിയിൽ ചെലവഴിക്കുന്നു,** ഇതിന്റെ വിപരീതമാണ് ശമ്പളമില്ലാത്ത ജോലിയിൽ സത്യം. പുരുഷന്മാർ ഒഴിവുസമയങ്ങൾക്കായി സ്ത്രീകളേക്കാൾ കൂടുതൽ സമയം ചെലവഴിക്കുന്നു. **സ്ത്രീകൾ വീട്ടു സേവനങ്ങൾ നൽകുന്നു, എന്നാൽ കുടുംബത്തിലെ മറ്റ് അംഗങ്ങൾക്കാണ് അതിന്റെ പ്രയോജനം ലഭിക്കുന്നത് എന്നതാണ് ഇതിന്റെ അർദ്ധം..."**[5]

(ഊന്നൽ നൽകിയത്)

10. പുരുഷന്മാരെ അപേക്ഷിച്ച് സ്ത്രീകൾ ചെയ്യുന്ന വീട്ടുജോലികൾക്കായി മാറ്റിവെക്കുന്ന സമയത്തിന്റെയും പരിശ്രമത്തിന്റെയും അളവ്, ഒരു വീട്ടമ്മ ചെയ്യുന്ന നിരവധി പ്രവർത്തനങ്ങൾ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ ആശ്ചര്യകരമല്ല. ഒരു വീട്ടമ്മ പലപ്പോഴും കുടുംബത്തിന് മുഴുവൻ ഭക്ഷണം തയ്യാറാക്കുന്നു, പലചരക്ക് സാധനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള മറ്റ് ഗാർഹിക ആവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള സാധനങ്ങൾ വാങ്ങുന്നത് കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു, വീടും പരിസരവും വൃത്തിയാക്കുകയും പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു, അലങ്കാരങ്ങൾ, അറ്റകുറ്റപ്പണികൾ എന്നിവ ഏറ്റെടുക്കുന്നു, കുട്ടികളുടെയും വീട്ടിലെ പ്രായമായ ഏതെങ്കിലും അംഗത്തിന്റെയും

[444] അതേ റെഫറൻസ്, **x.**

[555] സ്റ്റിഗ്ലിറ്റ്സ് മറ്റുള്ളവരും, സാമ്പത്തിക കാര്യക്ഷമതയുടെയും സാമൂഹിക പുരോഗതിയുടെയും അളവെടുപ്പിനെക്കുറിച്ചുള്ള കമ്മീഷൻ റിപ്പോർട്ട്, **117 (2009)**

ആവശ്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കുന്നു, ബഡ്ജറ്റുകൾ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു, കൂടാതെ മറ്റു പലതും ചെയ്യുന്നു. ഗ്രാമീണ വീടുകളിൽ, അവർ കന്നുകാലികളെ പരിപാലിക്കുന്നതിനൊപ്പം പാടങ്ങളിലെ വിത്ത് വിതയ്ക്കൽ, വിളവെടുപ്പ്, പറിച്ചുനടൽ തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളിലും പലപ്പോഴും സഹായിക്കാറുണ്ട് [***അരുൺ കുമാർ അഗ്രവാൾ (മേലുദ്ധരിച്ചത്); നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് v. മൈനർ ദീപിക*** (രക്ഷകർത്താവിനാലും അടുത്ത സുഹൃത്തിനാലും പ്രതിനിധീകരിക്കപ്പെട്ട) , ***രംഗനാഥൻ, 2009 എസ് സി സി സി ഒൺലൈൻ മദ്രാസ് 828 കാണുക***]. എന്നിരുന്നാലും, , വീട്ടമ്മമാർ "ജോലി ചെയ്യുന്നില്ല" എന്നോ അല്ലെങ്കിൽ അവർ കുടുംബത്തിന് സാമ്പത്തിക മൂല്യം നൽകുന്നില്ല എന്നോ ഉള്ള ധാരണ വർഷങ്ങളായി നിലനിൽക്കുന്ന ഒരു പ്രശ്നകരമായ ചിന്തയാണ്, അത് മറികടക്കേണ്ടതുണ്ട്.

11. അരുൺ കുമാർ അഗ്രവാൾ വിധിയിലെ (മേലുദ്ധരിച്ചത്) യോജിച്ചുള്ള അഭിപ്രായം ഈ പക്ഷപാതം എടുത്തു കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്:

> “44. ഈ പക്ഷപാതം സെൻസസ് പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഞെട്ടിക്കുന്ന രീതിയിൽ വ്യാപകമാണ്. 2001-ലെ സെൻസസിൽ, പാചകം ചെയ്യുക, പാത്രങ്ങൾ കഴുകുക, കുട്ടികളെ പരിപാലിക്കുക, വെള്ളം കൊണ്ടുവരിക, വിറക് ശേഖരിക്കുക തുടങ്ങിയ വീട്ടുജോലികൾ ചെയ്യുന്നവരെ ജോലിയില്ലാത്തവരുടെ ഗണത്തിൽപ്പെടുത്തി, ഭിക്ഷക്കാർ, വേശ്യകൾ, തടവുകാർ എന്നിവരുമായി തുലനം ചെയ്തതായി കാണുന്നു. സെൻസസ് അനുസരിച്ച്, ഇവർ സാമ്പത്തികമായി ഉൽപ്പാദനക്ഷമമായ ജോലിയിൽ ഏർപ്പെടുന്നില്ല. അത്തരമൊരു വർഗ്ഗീകരണം കാരണം ഇന്ത്യയിലെ 36 കോടി (367 ദശലക്ഷം) സ്ത്രീകൾ 2001-ലെ സെൻസസിൽ ജോലിയില്ലാത്തവരായി വർഗ്ഗീകരിക്കപ്പെടുകയും ഭിക്ഷക്കാർ, വേശ്യകൾ, തടവുകാർ എന്നിവരുടെ വിഭാഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ഈ സെൻസസ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ മുഴുവൻ ഒരു പാർലമെന്റ് നിയമപ്രകാരം ആണ് ചെയ്യുന്നത്.”

12. വീട്ടുജോലിയുടെ മൂല്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഈ ദൗർഭാഗ്യകരമായ നിശ്ശബ്ദത, യഥാർത്ഥത്തിൽ 1920-കളിൽ തന്നെ തിരിച്ചറിഞ്ഞ ഒരു പ്രശ്നമാണ്. അന്നത്തെ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രജ്ഞനായ പിഗു ഈ വൈരുദ്ധ്യം ശ്രദ്ധിക്കുകയും ദേശീയ വരുമാനം കണക്കാക്കുന്നതിൽ സ്ത്രീകളുടെ സംഭാവനയോടുള്ള വിചിത്രമായ സമീപനം ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു:

> "...സ്ത്രീകൾ ചെയ്യുന്ന സേവനങ്ങൾ ഫാക്ടറിയിലായാലും വീട്ടിലായാലും വേതനത്തിനു പകരമായാണ് ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ അത് ലാഭവിഹിതത്തിൽ ഉൾപ്പെടും, എന്നാൽ അമ്മമാരും ഭാര്യമാരും സ്വന്തം കുടുംബത്തിന് സൗജന്യമായി ചെയ്യുമ്പോൾ അത് അതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നില്ല. അതിനാൽ, ഒരു പുരുഷൻ തന്റെ വീട്ടുവേലക്കാരിയെ അല്ലെങ്കിൽ പാചകക്കാരിയെ വിവാഹം കഴിക്കുമ്പോൾ, ദേശീയ ലാഭവിഹിതം കുറയുന്നു."[6]

1970-കളിലും 1980-കളിലും ഫെമിനിസ്റ്റ് സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രജ്ഞർ ഈ വിഷയത്തിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു, വേതനം ലഭിക്കാത്ത ഗാർഹിക ജോലികൾ പരിഗണിക്കാതിരിക്കുകയും അതുവഴി സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിലെ സ്ത്രീകളുടെ പങ്കിനെ കുറച്ചുകാണിക്കുകയും ചെയ്ത പരമ്പരാഗത തൊഴിൽ സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളെ വിമർശിക്കുകയും ചെയ്തു.[7]

13. ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വർധിച്ചുവരുന്ന അവബോധം പരിഗണിച്ച്, 1991-ൽ സ്ത്രീകൾക്കെതിരായ എല്ലാ വിവേചനങ്ങളും ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനുള്ള ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ കമ്മിറ്റി, "വേതനം ലഭിക്കാത്ത സ്ത്രീകളുടെ ഗാർഹിക പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ അളവെടുപ്പും എണ്ണവും ദേശീയ മൊത്ത ഉൽപ്പാദനത്തിൽ അവയ്ക്കുള്ള അംഗീകാരവും" എന്ന വിഷയത്തിൽ പൊതു ശുപാർശ നമ്പർ 17 അംഗീകരിച്ചു. "ഓരോ രാജ്യത്തിന്റെയും വികസനത്തിന് സംഭാവന നൽകുന്ന, വേതനം ലഭിക്കാത്ത സ്ത്രീകളുടെ ഗാർഹിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ അളക്കുകയും എണ്ണുകയും ചെയ്യുന്നത്, സ്ത്രീകളുടെ യഥാർത്ഥ സാമ്പത്തിക പങ്ക് വെളിപ്പെടുത്താൻ സഹായിക്കും," എന്ന് ഈ പൊതു ശുപാർശ ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു.

14. തൊഴിൽ മേഖലയിലെ സ്ത്രീകൾക്കെതിരായ വിവേചനം അവസാനിപ്പിക്കലുമായി ബന്ധപ്പെട്ട 'സ്ത്രീകൾക്കെതിരായ എല്ലാ വിവേചനങ്ങളും ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനുള്ള ഉടമ്പടിയിലെ അനുച്ഛേദം 11-ന്റെ തുടർച്ചയായാണ് ഈ പൊതു ശുപാർശ പാസാക്കിയത് എന്നത് ശ്രദ്ധേയമാണ്. ഇന്ത്യ അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഉടമ്പടിയാണ് ഇത്.

15. അതിനാൽ, ഒരു വീട്ടമ്മയ്ക്ക് വേണ്ടി ഒരു ഊഹാത്മകः വരുമാനം നിശ്ചയിക്കുന്നതിനുള്ള വിഷയം അതീവ പ്രാധാന്യമുള്ള കാര്യങ്ങൾക്കാണ് സഹായകമാകുന്നത്. ഇഷ്ടപ്രകാരമോ

[666] സെസിൽ പിഗു, ദ ഇക്കണോമിക്സ് ഓഫ് വെൽഫെയർ, **44 (1920).**

[777] യുണൈറ്റഡ് നേഷൻസ് ഇക്കണോമിക് കമ്മീഷൻ ഫോർ യൂറോപ്പ്, ഗൈഡ് ഓൺ വാല്യൂയിംഗ് അൺപെയ്ഡ് ഹൗസ്ഹോൾഡ് സർവീസ് വർക്ക്, **2 (2017)**

സാമൂഹിക/സാംസ്കാരിക മാനദണ്ഡങ്ങളുടെ ഫലമായോ ഈ പ്രവർത്തനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന അനേകം സ്ത്രീകളുടെ ഒരു അംഗീകാരമാണിത്. വീട്ടുജോലിക്കാർ ചെയ്യുന്ന അധ്വാനം, സേവനങ്ങൾ, ത്യാഗങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിയമത്തിനും രാജ്യത്തെ കോടതികൾക്കും വിശ്വാസമുണ്ട് എന്ന സന്ദേശം ഇത് സമൂഹത്തിന് നൽകുന്നു. ഈ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പരമ്പരാഗതമായി സാമ്പത്തിക വിശകലനങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ പോലും, കുടുംബത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക നിലയ്ക്കും രാജ്യത്തിന്റെ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയ്ക്കും യഥാർത്ഥമായ രീതിയിൽ സംഭാവന നൽകുന്നു എന്ന ആശയം ഇത് അംഗീകരിക്കുന്നു. ഇത് മാറുന്ന മനോഭാവങ്ങളുടെയും കാഴ്ചപ്പാടുകളുടെയും നമ്മുടെ അന്താരാഷ്ട്ര നിയമ ബാധ്യതകളുടെയും പ്രതിഫലനമാണ്. എല്ലാറ്റിനുമുപരിയായി, സാമൂഹിക സമത്വത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഭരണഘടനാപരമായ കാഴ്ചപ്പാടിലേക്കും എല്ലാ വ്യക്തികൾക്കും അന്തസ്സുള്ള ജീവിതം ഉറപ്പാക്കുന്നതിലേക്കുമുള്ള ഒരു ചുവടുവയ്പ്പാണിത്.

16. ഒരു വീട്ടമ്മയുടെ ഇങ്ങനെയുള്ള ഊഹാത്മക വരുമാനം എങ്ങനെയാണ് കണക്കാക്കേണ്ടത് എന്ന ചോദ്യത്തിലേക്ക് മടങ്ങിയെത്തിയാൽ, ഇതിന് നിശ്ചിതമായ ഒരു സമീപനം സാധ്യമല്ല. ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ, അസാധ്യമായ ഒരു കാര്യമാണെങ്കിൽ പോലും, ഒരു വീട്ടമ്മ ചെയ്യുന്ന എല്ലാ ജോലികൾക്കും ഏകദേശ സാമ്പത്തിക മൂല്യം നിർണ്ണയിക്കാൻ കോടതി ശ്രമിക്കുന്നു. അത്തരം കേസുകളിൽ ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാനുള്ള ആശയം കോടതികൾ മനസ്സിൽ വെക്കണം, അതിനായി കേസിന്റെ വസ്തുതകളും സാഹചര്യങ്ങളും പരിഗണിക്കണം. [കാണുക: **ആർ.കെ. മാലിക് v. കിരൺ പാൽ, (2009) 14 എസ് സി സി 1**].

17. ഒരു വീട്ടമ്മയുടെ ഊഹാത്മക വരുമാനം കണക്കാക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു രീതി, മോട്ടോർ വാഹന നിയമം, 1988-ലെ രണ്ടാം പട്ടികയിൽ നൽകിയിട്ടുള്ള ഫോർമുല ഉപയോഗിക്കുക എന്നതാണ്. മോട്ടോർ വാഹന (ഭേദഗതി) നിയമം, 2019 വഴി ഇത് ഇപ്പോൾ ഒഴിവാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വരുമാനം നേടുന്ന പങ്കാളിയുടെ വരുമാനത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്ന് ആയി പങ്കാളിയുടെ വരുമാനം കണക്കാക്കാമെന്ന് രണ്ടാം പട്ടിക വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു. അരുൺ കുമാർ അഗ്രവാൾ കേസിൽ കോടതി ആത്യന്തികമായി സ്വീകരിച്ച രീതി ഇതായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, അനുപാതം മൂന്നിലൊന്ന് ആയി നിശ്ചയിച്ചതിന്റെ യുക്തി വ്യക്തമല്ല.[കാണുക: അരുൺ കുമാർ അഗ്രവാൾ (മുകളിൽ പറഞ്ഞ കേസ്)]

18. മുകളിൽ പറഞ്ഞവ കൂടാതെ, ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പഠനങ്ങൾ വീട്ടമ്മമാർക്കുള്ള ഊഹാത്മക വരുമാനം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനുള്ള മറ്റ് ചില മാർഗ്ഗങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചില മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുന്നുണ്ട്.[8] മദ്രാസ് ഹൈക്കോടതിയുടെ ഒരു ഡിവിഷൻ ബെഞ്ച് മൈനർ ദീപിക കേസിൽ എടുത്തു കാണിച്ച ചില രീതികൾ താഴെ പറയുന്നു:

> "10. മോട്ടോർ വാഹന നിയമത്തിലെ രണ്ടാം പട്ടിക, അപകടത്തിന് മുമ്പ് വരുമാനം ഇല്ലാതിരുന്നവർക്ക് നൽകേണ്ട നഷ്ടപരിഹാരത്തിന് ഒരു മൂല്യം നിശ്ചയിക്കുന്നു, കൂടാതെ ഒരു പങ്കാളിയുടെ കാര്യത്തിൽ, വരുമാനം നേടുന്ന നിലവിലുള്ള പങ്കാളിയുടെ വരുമാനത്തിന്റെ മൂന്നിലൊന്ന് ആയിരിക്കണം മൂല്യം എന്നും പറയുന്നു. ഇന്റർനെറ്റിലെ ഗവേഷണങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്, ഒരു വീട്ടമ്മയുടെ വേതനം ലഭിക്കാത്ത അധ്വാനത്തിന്റെ മൂല്യം വ്യത്യസ്ത രീതികളിലൂടെ മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമങ്ങൾ നടന്നിട്ടുണ്ട്. **ഒന്ന്, നഷ്ടപ്പെട്ട അവസരച്ചെലവ് ആണ്. വീട്ടമ്മ വീട്ടിൽ തുടർന്നില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ എത്ര വരുമാനം നേടുമായിരുന്നു എന്ന് വിലയിരുത്തിയാണ് ഈ വേതനം കണക്കാക്കുന്നത്, അതായത് നഷ്ടപ്പെട്ട അവസരം. രണ്ടാമത്തേത്, പങ്കാളിത്ത രീതി ആണ്. ഒരു വിവാഹം തുല്യമായ ഒരു സാമ്പത്തിക പങ്കാളിത്തമാണെന്ന് ഇത് അനുമാനിക്കുന്നു, ഈ രീതിയിൽ, വീട്ടമ്മയുടെ ശമ്പളം ഭർത്താവിന്റെ ശമ്പളത്തിന്റെ പകുതിയായി കണക്കാക്കുന്നു. വേതനം പറ്റുന്ന ജോലിക്കാരെ ഉപയോഗിച്ച് വീട്ടമ്മയ്ക്ക് പകരക്കാരിയെ വെക്കാൻ എത്ര ചിലവ് വരുമെന്ന് നിർണ്ണയിച്ചുകൊണ്ട് വീട്ടുജോലിയെ വിലയിരുത്തുന്നതാണ് മറ്റൊരു രീതി. ഇതിനെ പകരവെക്കൽ രീതി എന്ന് വിളിക്കുന്നു."**
>
> ***(ഊന്നൽ നൽകി)***

19. എന്നിരുന്നാലും, മുകളിൽ പറഞ്ഞ എല്ലാ രീതികളും കേവലം നിർദ്ദേശങ്ങൾ മാത്രമാണെന്ന് ഓർക്കണം. തങ്ങൾക്ക് പ്രിയപ്പെട്ടവർക്കായി ഒരു വ്യക്തി സൗജന്യമായി നൽകുന്ന യഥാർത്ഥ മൂല്യം കണ്ടെത്താൻ കഴിയുന്ന കൃത്യമായ ഒരു മന്ത്രികമായ കണക്കുകൂട്ടലോ ഫോർമുലയോ ഇല്ല. അതിനാൽ, അത്തരം വിഷയങ്ങളിൽ കോടതിയുടെ ശ്രമം, ധനപരമായ നഷ്ടപരിഹാരം അനുവദിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി ഒരു വീട്ടമ്മ നൽകുന്ന അധിക മൂല്യം ഏറ്റവും മികച്ച രീതിയിൽ നിർണ്ണയിക്കുക എന്നതായിരിക്കണം.

[888] ആനി ചാഡ്വ, വാട്ട് ഈസ് ഹൗസ്ഹോൾഡ്സ് നോൺ-മാർക്കറ്റ് പ്രൊഡക്ഷൻ വർത്ത്, ഓ ഇ സി ഡി ഇക്കണോമിക് സ്റ്റഡീസ് നമ്പർ 18 (1992); കൂടാതെ യുണൈറ്റഡ് നേഷൻസ് ഇക്കണോമിക് കമ്മീഷൻ ഫോർ യൂറോപ്പ്, കാണുക; മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ച നോട്ട് 7 കാണുക.

20. ഒരു വീട്ടമ്മയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ വിലയിരുത്തുന്നതിന് ഒരു കോടതി ആത്യന്തികമായി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന രീതി കേസിന്റെ വസ്തുതകളെയും സാഹചര്യങ്ങളെയും ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. അവകാശികൾക്ക് അതൊരു പാരിതോഷികമായി തോന്നാത്തവിധം, യാഥാസ്ഥിതികമായി കണക്കാക്കാതെ, അല്ലെങ്കിൽ അമിതമായി ഉദാരമായി പരിഗണിക്കാതെ, ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാനുള്ള തങ്ങളുടെ കടമ കോടതി മനസ്സിൽ വെക്കേണ്ടതുണ്ട്. [കാണുക: ***നാഷണൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് v. പ്രണയ് സേതി, 2017-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 16-ാം വാല്യം 680-ാം പേജ്; കാജൽ v. ജഗദീഷ് ചന്ദ്, 2020-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 4-ാം വാല്യം 413-ാം പേജ്***].

21. ഊഹാത്മക വരുമാനം നിർണ്ണയിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ, അതിന്മേൽ ഭാവി സാധ്യതകൾക്കായി വർദ്ധനവ് നൽകേണ്ടതുണ്ടോ എന്ന ചോദ്യം നിലനിൽക്കുന്നു. തുടക്കത്തിൽ, ഈ കോടതിയുടെ ഭാവി സാധ്യതകൾക്കുള്ള വർദ്ധനവ് നൽകുന്നത്, ഇരയായ വ്യക്തി വഹിച്ചിരുന്ന ജോലിയുടെ സ്ഥിരതയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടായിരുന്നു. [കാണുക: ***ജനറൽ മാനേജർ, കേരള സ്റ്റേറ്റ് റോഡ് ട്രാൻസ്പോർട്ട് കോർപ്പറേഷൻ, തിരുവനന്തപുരം v. സുസമ്മ തോമസ്***, 1994-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 2-ാം വാല്യം 176-ാം പേജ്; സർള ദീക്ഷിത് v. ബൽവന്ത് യാദവ്, 1996-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 3-ാം വാല്യം 179-ാം പേജ്]. ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുമ്പോൾ ഇരയുടെ ജോലിയുടെ സ്ഥിരതയ്ക്ക് ഊന്നൽ നൽകുന്നത്, സർള വർമ്മ v. ഡൽഹി ട്രാൻസ്പോർട്ട് കോർപ്പറേഷൻ, 2009-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 6-ാം വാല്യം 121-ാം പേജ് എന്ന ഈ കോടതിയുടെ വിധിയിലും തുടർന്നു, അതിൽ കോടതി ഇങ്ങനെ വിധിച്ചു:

> "24. സുസമ്മ തോമസ് കേസിൽ (1994-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 2-ാം വാല്യം 176-ാം പേജ്) ഈ കോടതി വരുമാനം ഏകദേശം 100% വർദ്ധിപ്പിച്ചു, സർള ദീക്ഷിത് കേസിൽ (1996-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 3-ാം വാല്യം 179-ാം പേജ്) വരുമാനം 50% മാത്രമാണ് വർദ്ധിപ്പിച്ചത്, കൂടാതെ അബതി ബസ്സുറുഹ കേസിൽ (2003-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 3-ാം വാല്യം 148-ാം പേജ്) വരുമാനം 7% മാത്രമാണ് വർദ്ധിപ്പിച്ചത്. കണക്കിലെടുക്കാൻ കഴിയാത്ത കാര്യങ്ങളും അനിശ്ചിതത്വങ്ങളും കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, സ്ഥിരമായ ജോലി ഉണ്ടായിരുന്നതും 40 വയസ്സിന് താഴെ പ്രായമുള്ളതുമായ മരിച്ച വ്യക്തിയുടെ

യഥാർത്ഥ ശമ്പള വരുമാനത്തിലേക്ക് ഭാവി സാധ്യതകൾക്കായി 50% കൂടി കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നത് ഒരു ലളിതമായ കണക്കെടുപ്പ് രീതിയായി (നിയമം) ഈ കോടതി അംഗീകരിക്കുന്നു. (വാർഷിക വരുമാനം നികുതി പരിധിയിൽ വരുന്നിടത്ത്, "യഥാർത്ഥ ശമ്പളം" എന്നത് "നികുതി കുറച്ചുള്ള യഥാർത്ഥ ശമ്പളം" എന്ന് വായിക്കണം). മരിച്ച വ്യക്തിയുടെ പ്രായം 40 മുതൽ 50 വയസ്സ് വരെയാണെങ്കിൽ, കൂട്ടിച്ചേർക്കൽ 30% മാത്രമായിരിക്കണം. മരിച്ച വ്യക്തിയുടെ പ്രായം 50 വയസ്സിന് മുകളിലാണെങ്കിൽ കൂട്ടിച്ചേർക്കൽ ഒന്നും ഉണ്ടാകരുത്. വർദ്ധനവിന്റെ ശതമാനം വ്യത്യസ്തമാണെന്ന് തെളിവുകൾ സൂചിപ്പിക്കാമെങ്കിലും, വ്യത്യസ്ത അളവുകോലുകൾ പ്രയോഗിക്കുന്നത് അല്ലെങ്കിൽ വ്യത്യസ്ത കണക്കുകൂട്ടൽ രീതികൾ സ്വീകരിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കാൻ കൂട്ടിച്ചേർക്കൽ ക്രമീകരിക്കേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്. മരിച്ച വ്യക്തി സ്വയംതൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന ആളോ അല്ലെങ്കിൽ സ്ഥിര ശമ്പളത്തിൽ (വാർഷിക വർദ്ധനവിനുള്ള വ്യവസ്ഥകളില്ലാതെ) ഉള്ള ആളോ ആയിരുന്നെങ്കിൽ, കോടതികൾ സാധാരണയായി മരണസമയത്തെ യഥാർത്ഥ വരുമാനം മാത്രമേ എടുക്കുകയുള്ളൂ. പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളുള്ള അപൂർവവും അസാധാരണവുമായ കേസുകളിൽ മാത്രമേ അതിൽ നിന്ന് വ്യതിചലിക്കാൻ പാടുള്ളൂ."

(ഊന്നൽ നൽകി)

22. എന്നിരുന്നാലും, പ്രണയ് സേതി കേസിൽ (മുകളിൽ പറഞ്ഞ കേസ്) ഈ കോടതിയുടെ അഞ്ച് ജഡ്ജിമാരുടെ ബെഞ്ച് എടുത്ത തീരുമാനത്തോടെ ഭാവി സാധ്യതകളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള നീതിന്യായത്തിൽ ഒരു മാറ്റമുണ്ടായി. സ്വയംതൊഴിൽ ചെയ്യുന്നവർക്കും സ്ഥിര ശമ്പളമുള്ളവർക്കും പോലും ഭാവി സാധ്യതകളുടെ ആനുകൂല്യം ഈ കോടതി വ്യാപിപ്പിച്ചു. കോടതി ഇങ്ങനെ വിധിച്ചു:

"57. കോടതിയുടെ ആശങ്കാജനകമായ പരിഗണന നൽകിയശേഷം , **ക്രമീകരണ തത്വം കോടതി അംഗീകരിക്കുമ്പോൾ, സ്വയംതൊഴിൽ ചെയ്യുന്നവർക്കോ സ്ഥിര ശമ്പളത്തിൽ ഉള്ളവർക്കോ ആ തത്വം ബാധകമാക്കാതിരിക്കാൻ ഒരു യുക്തിയുമില്ലെന്ന് കരുതുന്നു. മരണസമയത്തെ യഥാർത്ഥ വരുമാനം എന്ന സിദ്ധാന്തം പിന്തുടരുന്നത്, ഗുണിതഘടകം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനുള്ള വരുമാനത്തിലേക്ക് ഭാവി സാധ്യതകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒരൊറ്റ തുകയും കൂട്ടിച്ചേർക്കാതിരിക്കുന്നതും നീതിയല്ല. നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുമ്പോൾ വരുമാനത്തിൽ ഭാവി സാധ്യതകൾ**

ഉൾപ്പെടുത്തണം, അങ്ങനെ ആ രീതി നിയമത്തിലെ 168-ാം വകുപ്പ് അനുശാസിക്കുന്ന ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ പരിധിയിലും വ്യാപ്തിയിലും വരും. വാർഷിക വർദ്ധനവ് അന്തർലീനമായി അനുവദിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സ്ഥിരമായ ജോലി വഹിച്ചിരുന്ന മരിച്ച വ്യക്തിയുടെ കാര്യത്തിൽ, സ്വീകാര്യമായ ഒരു നിശ്ചിതത്വം ഉണ്ട്. എന്നാൽ, സ്ഥിര ശമ്പളത്തിലായിരുന്ന ഒരു മരിച്ച വ്യക്തിയുടെ നിയമപരമായ പ്രതിനിധികൾക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം കണക്കാക്കുന്നതിന് ഭാവി സാധ്യതകളുടെ ആനുകൂല്യത്തിന് അർഹതയില്ലെന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്നത് അനുചിതമാകും. കാരണം, ആ സാഹചര്യത്തിൽ, ഈ രണ്ടെണ്ണം തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസത്തിന്റെ മാനദണ്ഡം ഒരുവശത്ത് നിശ്ചിതത്വവും മറുവശത്ത് സ്ഥിരതയില്ലാത്ത അവസ്ഥയും ആയിരിക്കും. താരതമ്യപരമായ അളവ് ഒരുവശത്ത് നിശ്ചിതത്വവും മറുവശത്ത് അനിശ്ചിതത്വവുമാണെന്ന് ഒരാൾക്ക് മനസ്സിലാക്കാം, എന്നാൽ അത്തരമൊരു ധാരണ തെറ്റാണ്. കാരണം, **വിലവർദ്ധനവ് ഒരു സ്വയംതൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന വ്യക്തിയെയും ബാധിക്കുന്നു, അതുകൂടാതെ ജീവിതം നിലനിർത്താൻ വേണ്ടി സ്വന്തം വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള നിരന്തരമായ ശ്രമം എപ്പോഴുമുണ്ടാകും. സ്ഥിരമായ ജോലിയിലുള്ള ശമ്പളക്കാരുടെ വാങ്ങൽ ശേഷി, വർദ്ധനവ്, ശമ്പള പരിഷ്കരണം അല്ലെങ്കിൽ മറ്റ് സേവന വ്യവസ്ഥകളിലെ മാറ്റങ്ങൾ എന്നിവ കാരണം വർദ്ധിക്കുമ്പോൾ, ജീവനക്കാരിൽ നിന്ന് മികച്ച കാര്യക്ഷമത ലഭിക്കുന്നതിന് സ്വകാര്യ മേഖലയിൽ ശമ്പളം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു മത്സര മനോഭാവം എപ്പോഴുമുണ്ട്. അതുപോലെ, സ്വയംതൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന ഒരു വ്യക്തി അതേ സൗകര്യങ്ങളോടെ ജീവിക്കാൻ കഴിയുന്നതിന് വേണ്ടി സ്വന്തം സ്രോതസ്സുകൾ ശേഖരിക്കാനും തന്റെ നിരക്കുകൾ/ഫീസ് ഉയർത്താനും ബാധ്യസ്ഥനാണ്... മൊത്തത്തിലുള്ള ഘടകങ്ങൾ, അതായത്, കാലയളവ്, മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമൂഹം, വിലക്കയറ്റം, വില സൂചികയിലെ മാറ്റം, ഒരു പ്രത്യേക ജീവിതരീതി പിന്തുടരാനുള്ള മനുഷ്യന്റെ മനോഭാവം തുടങ്ങിയവ കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ,** 40 വയസ്സിന് താഴെ പ്രായമുള്ള മരിച്ച വ്യക്തിയുടെ സ്ഥാപിത വരുമാനത്തിലേക്ക് ഭാവി സാധ്യതകൾക്കായി 40% കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നതും, മരിച്ച വ്യക്തിയുടെ പ്രായം 40 മുതൽ 50 വയസ്സ് വരെയാണെങ്കിൽ 25% കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നതും ന്യായമായിരിക്കും."

(ഊന്നൽ നൽകി)

23. അതിനാൽ, ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുന്നതിനുള്ള യുക്തി, ഇപ്പോൾ തൊഴിലിന്റെ തരം (സ്ഥിരമായാലും അല്ലെങ്കിലും) എന്നതിനെ മാത്രം ആശ്രയിക്കുന്നില്ല, എങ്കിലും അനുവദിക്കുന്ന ശതമാനം ഇപ്പോഴും അതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ജീവിത യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ, പ്രത്യേകിച്ചും പണപ്പെരുപ്പം, വ്യക്തികൾ തങ്ങളുടെയും പ്രിയപ്പെട്ടവരുടെയും സാഹചര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്താനുള്ള ശ്രമം, വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന വേതന നിരക്കുകൾ, അനുഭവപരിചയം ജോലിയുടെ ഗുണനിലവാരത്തിൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന സ്വാധീനം എന്നിവ കണക്കിലെടുത്ത് ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരം നൽകാനുള്ള കോടതിയുടെ കടമയുടെ ഭാഗമായി ഭാവി സാധ്യതകൾ ഇപ്പോൾ മാറിയിരിക്കുന്നു.

24. മുകളിൽ പറഞ്ഞ യുക്തി കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, നേരത്തെ സൂചിപ്പിച്ച ആദ്യ വിഭാഗം കേസുകളിൽ കോടതി നിർണ്ണയിക്കുന്ന ഊഹാത്മക വരുമാനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ സ്ഥിതി വ്യക്തമാണ്; അതായത്, ഇര ജോലി ചെയ്യുന്നു എന്ന് തെളിയിക്കപ്പെട്ടെങ്കിലും കോടതിക്ക് മുന്നിൽ വരുമാനം തെളിയിക്കാൻ ക്ലെയിം ചെയ്യുന്നവർക്ക് കഴിയാത്ത കേസുകളിൽ. ഇര ഏതെങ്കിലും സ്ഥാപനത്തിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നു എന്ന് തെളിയിക്കപ്പെട്ടാൽ, അതിന്റെ സ്വാഭാവിക ഫലം അവർ വരുമാനം നേടുന്നു എന്നതാണ്. അവരുടെ വരുമാനം തെളിയിക്കപ്പെട്ടില്ല എന്നതിന്റെ മാത്രം അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുന്നതിൽ യുക്തിപരമായ ഒരു വ്യത്യാസവും കാണിക്കാൻ കഴിയില്ല, പ്രത്യേകിച്ചും കോടതി അവരുടെ ഊഹാത്മക വരുമാനം നിർണ്ണയിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ.

25. വരുമാനമില്ലാത്ത ഇരകൾക്കുള്ള ഊഹാത്മക വരുമാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗം കേസുകളിലേക്ക് വരുമ്പോൾ, മുകളിൽ പറഞ്ഞ തത്വം തുല്യമായ ശക്തിയോടെ ബാധകമാകുന്നു എന്ന് ഞാൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു, പ്രത്യേകിച്ചും വീട്ടമ്മമാരുടെ കാര്യത്തിൽ. ഊഹാത്മക വരുമാനം നിർണ്ണയിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞാൽ, പണപ്പെരുപ്പത്തിന്റെ ഫലങ്ങൾ തുല്യമായി ബാധകമാകും. കൂടാതെ, അനുഭവപരിചയത്തിലൂടെയുള്ള നൈപുണ്യത്തിലെ പുരോഗതി ഗാർഹിക ജോലി മേഖലയിൽ നടക്കുന്നില്ലെന്ന് ആരും പറയില്ല. എന്റെ ബഹുമാന്യനായ സഹോദരൻ, സൂര്യകാന്ത്. ജെ., തന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ എടുത്തു കാണിച്ചതുപോലെ, ഊഹാത്മക വരുമാനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കേസുകളിൽ പോലും ഈ കോടതി ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നത് ശ്രദ്ധേയമാണ്, എങ്കിലും ഇത് വിപുലമായി ചർച്ച ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല. [***ഹേം രാജ് v. ഓറിയന്റൽ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്, 2018-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 15-ാം വാല്യം 654-ാം പേജ്;***

സുനിത ടോകാസ് v. ന്യൂ ഇന്ത്യ ഇൻഷുറൻസ് കമ്പനി ലിമിറ്റഡ്, 2019-ലെ സുപ്രീം കോടതി കേസുകളുടെ സമാഹാരം 20-ാം വാല്യം 688-ാം പേജ്].

26. അതിനാൽ, മുകളിൽ പറഞ്ഞതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, വീട്ടമ്മമാർക്കുള്ള ഊഹാത്മക വരുമാനം കണക്കാക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും അവർക്ക് ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചും നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതിനായി ചില പൊതുവായ നിരീക്ഷണങ്ങൾ നടത്താൻ കഴിയും, അത് താഴെ നൽകുന്നു:

എ . ഒരു വീട്ടമ്മയുടെ കാര്യത്തിൽ, ധനപരമായ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നഷ്ടപരിഹാരം അനുവദിക്കുന്നത് നിയമപരമായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട ഒരു നിലപാടാണ്.

ബി . ഗാർഹിക ജോലിയുടെ ലിംഗപരമായ സ്വഭാവം കണക്കിലെടുക്കുമ്പോൾ, പുരുഷന്മാരെ അപേക്ഷിച്ച് ഈ ജോലിയിൽ ഏർപ്പെടുന്ന സ്ത്രീകളുടെ എണ്ണം വളരെ കൂടുതലായതിനാൽ, ഒരു വീട്ടമ്മയുടെ ഊഹാത്മക വരുമാനം നിശ്ചയിക്കുന്നത് സവിശേഷമായ പ്രാധാന്യം നേടുന്നു. ഇത് വീട്ടമ്മമാരുടെ ജോലി, അധ്വാനം, ത്യാഗങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്കുള്ള അംഗീകാരവും മാറുന്ന മനോഭാവങ്ങളുടെ പ്രതിഫലനവുമാണ്. ഇത് നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ അന്താരാഷ്ട്ര നിയമ ബാധ്യതകൾക്കും സാമൂഹിക സമത്വത്തെക്കുറിച്ചുള്ള നമ്മുടെ ഭരണഘടനാപരമായ കാഴ്ചപ്പാടിനും എല്ലാവർക്കും അന്തസ്സ് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും വേണ്ടിയുള്ള ഒരു നടപടി കൂടിയാണ്.

സി. കേസിന്റെ വസ്തുതകളെയും സാഹചര്യങ്ങളെയും ആശ്രയിച്ച്, ഒരു വീട്ടമ്മയുടെ ഊഹാത്മക വരുമാനം നിശ്ചയിക്കുന്നതിന് കോടതിക്ക് വിവിധ രീതികൾ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്.

ഡി . രീതി തിരഞ്ഞെടുക്കുമ്പോഴും ഊഹാത്മക വരുമാനം നിശ്ചയിക്കുമ്പോഴും, നഷ്ടപരിഹാരം യാഥാസ്ഥിതികമായി കണക്കാക്കാതെ, അല്ലെങ്കിൽ ഉദാരമായി പരിഗണിക്കാതെ, ആ പ്രത്യേക കേസിന്റെ വസ്തുതകളിലും സാഹചര്യങ്ങളിലും അത് ന്യായമാണെന്ന് കോടതി ഉറപ്പാക്കണം.

ഇ . അത്തരം കേസുകളിൽ കണക്കാക്കിയ ഊഹാത്മക വരുമാനത്തിന്മേൽ ഭാവി സാധ്യതകൾ അനുവദിക്കുന്നത് ന്യായമായ നഷ്ടപരിഹാരത്തിന്റെ ഒരു ഘടകമാണ്.

27. മുകളിൽ പറഞ്ഞ നിരീക്ഷണങ്ങളോടെ, എന്റെ ബഹുമാന്യനായ സഹപ്രവർത്തകന്റെ അഭിപ്രായത്തോട് യോജിക്കുന്നു.

ദേവിക ഗുജ്റാൾ അപ്പീലുകൾ ഭാഗികമായി അനുവദിച്ചു.